

Opnar búð og fann föður sinn



Birgitta leikur Ástu Sigurðar



Lífið > 26

Menning > 20

# FRÉTTABLAÐIÐ

183. TÖLUBLAÐ 21. ÁRGANGUR

frettabladid.is

FÖSTUDAGUR 17. SEPTEMBER 2021



Framtíðarkafarar Íslands stungu sér til sunds í Reykjavíkurhöfn, sem var hluti af köfunarnámskeiði til atvinnuköfunar. Þetta er fyrsta köfnunarnámskeiðið sem slökkviliðið heldur í þrjú ár og skein eftirvænting úr augum kafaranna áður en þeir skelltu sér undir yfirborðið. Á námskeiðinu fá nemendurnir smíðaverkefni neðansjávar og leitaræfingu.

FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON BRINK

## Helmingur vill ríkisstjórnina áfram

Ríkisstjórnarflokkarnir fá um 44 prósentu fylgi í nýrri könnun PróSENTs, sem Fréttablaðið lét gera. Þó vilja langflestir að núverandi ríkisstjórn haldi áfram.

benediktboas@frettabladid.is  
ser@frettabladid.is

**STJÓRN MÁL** Ríkisstjórnin heldur ekki í nýrri könnun PróSENTs, sem gerð var fyrir Fréttablaðið. Sjálfstæðisflokkurinn fengi 21,3 prósentu fylgi, Framsókn 12,6 prósent og VG fengi slétt 10 prósent.

Könnunin var gerð 13. til 16. september. Alls tóku 1.493 þátt í henni, þar af tóku 1.329 afstöðu, eða 90 prósent.

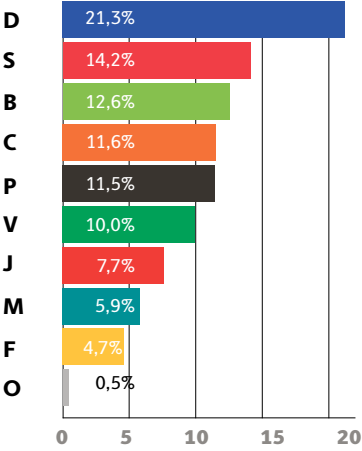
Þegar fólk var spurt hvaða stjórnarsamstarf því hugnast best að afloknum kosningum kemur þó í ljós að stærstur hluti svarenda vill halda núverandi samstarfi áfram, eða 48,3 prósent.

Um 27 prósent vilja vinstristjórn með Flokki fólksins, Pírötum, Samfylkingu, Sósíalistum og Vinstri grænum en um 25 prósent vilja miðjustjórn með Framsóknarflokki, Samfylkingu, Viðreisn og Pírötum.

Nánast allir sem ætla að kjósa Sjálfstæðisflokkinn vilja halda samstarfinu áfram, eða 99 prósent. Framsóknarfólk er einnig ánægt með samstarfið, en 76 prósent vilja halda því áfram og mikill meirihluti VG vill það einnig, eða 64 prósent.

Heilbrigðismálin skiptu fólk lang-

### Fylgi stjórnmálaflokkanna samkvæmt nýrri könnun



mestu máli þegar spurt var um málaflokka, en 72,2 prósent nefndu þau. Atvinnu- og efnahagsmál fá annað sætið og málefni aldraðra eru í þriðja sæti, örlítið ofar en náttúruverndarmál. Evrópusambandsaðild skiptir mestu máli hjá 11,2 prósentum af þeim sem tóku afstöðu.

Sjálfstæðisflokkurinn er langstærstur í Norðvesturkjördæmi með 30 prósentu fylgi, Samfylkingin mælist stærst í Reykjavíkurborg kjördæmi suður, eins og Viðreisn, VG og Píratar. Framsóknarflokkurinn dansar við 20 prósentu línuna alls staðar nema í borginni, þar sem hann fær 9 prósentu fylgi. ■

Nánnar í helgarblaðinu

## Pólitísk sambönd veigamikil að mati Íslendinga

**SAMFÉLAG** Miðað við nágrannalönd eru óvenjumargir hér á landi sem telja að pólitísk sambönd skipti miklu máli fyrir tækifærin í lífinu. Ísland líkist meira Rússlandi en Norðurlöndunum hvað þetta viðhorf varðar, eftir því sem kemur fram í Alþjóðlegu viðhorfakönnuninni sem kynnt verður í dag. Stjórnendur könnunarinnar hér á landi eru Sigrún Ólafsdóttir og Jón Gunnar Bernburg, bæði prófessorar í félagsfræði við Háskóla Íslands.

„Íslendingar telja að hér sé meiri spilling en mælist hjá almenningi á Norðurlöndunum,“ segir Jón Gunnar. **SJÁ SIÐU 4**

# ÁSTA

Framsýning í kvöld!

Þjóðleikhúsið

Leikhusid.is





Um 73 prósent þjóðarinnar eru full-  
bólusett. FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON

## Óbólusettir líklegri til að leggjast á spítala

birnadrofn@frettabladid.is

**COVID-19** Af þeim rúmlega 4.400 einstaklingum sem smituðust af Covid-19 á tímabilinu 17. júlí til 15. september voru 37,5 prósent óbólusett.

Í fjórðu bylgju faraldursins sem enn stendur yfir hafa um 4.600 manns smitast af Covid og um 100 þurft að leggjast inn á sjúkrahús. Þriðjungur þeirra sem lagst hafa inn á sjúkrahús í þessari bylgju var óbólusettur.

Einungis 13 prósent landsmanna tólf ára og eldri eru óbólusett svo hlutfall þeirra sem smitast hafa af Covid og hlutfall þeirra sem lagst hafa inn á sjúkrahús vegna sjúkdómsins og eru óbólusett er mun hærri en hlutfall óbólusetttra í samfélaginu heild. ■

## Boltinn farinn á flug í þjóðaríþrótt Íslendinga



Nokkrum vikum eftir að Víkingar ákváðu að þiggja sæti í efstu deild var komið að þeim að hýsa Eyjamenn í fyrsta leik tímabilsins í Íslandsmóti karla. Nýliðarnir stóðu í Eyjamönnum og gáfu ÍBV ekki tommu eftir en það voru Eyjamenn sem tóku stigin með sér áleiðis í Herjólf. FRÉTTABLAÐIÐ/VALLI

## Tengja tunglstöðu og ósæðarflysjun

ser@frettabladid.is

**HEILBRIGÐISMÁL** Marktæk fylgni er á milli tunglstöðu og tíðni skurðaðgerða við ósæðarflysjun, sem er lífshættulegur sjúkdómur, en rofi á ósæðinni er aðeins forðað með flókinni bráðaskurðaðgerð. Þetta kemur fram í rannsókn á vegum tíu norrænna háskólasjúkrahúsa.

Þetta staðfestir Tómas Guðbjartsson, prófessor og hjartaskurðlæknir á Landspítalanum, sem leitt hefur rannsóknina. Í ljós kom að fjórum til sex dögum eftir fullt tungl aukast líkur marktækt á á ósæðarflysjun. Svipuðum niðurstöðum hefur verið lýst áður í minni rannsókn.

Rannsóknarhópurinn hefur á síðustu árum kannað ýmsa þætti sem hafa áhrif á árangur þessara flóknu skurðaðgerða, til dæmis hvort máli skiptir hvenær dags skurðaðgerðir eru gerðar, sem ekki reyndist raun-



Tómas Guðbjartsson, hjarta- og lungnaskurðlæknir

in, en í kjölfarið vaknaði spurningin hvort tunglstaða gæti haft áhrif.

Áhrif tunglstöðu á geðheilsu hefur verið rannsökuð, eins og áhrif hennar á svefn, en sannað er að svefntruflanir geta valdið hækkuðum blóðþrýstingi. Í þessari rannsókn var ekki hægt að skýra af hverju tíðnin hækki rétt eftir fullt tungl, en höfundar leiða líkur að því að það geti tengst svefntruflunum á fullu tungli og hækkuðum blóðþrýstingi, sem er stærsti áhættuþáttur ósæðarflysjunar. ■

## Biðin eftir ADHD-greiningu getur verið lífshættuleg

Bið eftir greiningu og meðferð hjá ADHD-teyminu er nú um þrjú og hálft ár. Enginn geðlæknir er þar starfandi. Formaður ADHD-samtakanna segir stöðuna kolsvarta.

birnadrofn@frettabladid.is

**HEILBRIGÐISMÁL** Rúmlega 650 manns eru nú á biðlista eftir greiningu og meðferð hjá ADHD-teymi Landspítala og er biðtími um þrjú og hálft ár. Þetta kemur fram í svari spítalans við fyrirspurn Fréttablaðsins.

Skjölstæðingar ADHD-teymisins fengu á dögnum bréf þar sem þeim var tjáð að biðtími hefði lengst töluvert, ásamt því að skortur væri á fagfólki í teyminu. Þá var þeim einnig tjáð að framtíð teymisins og staðsetning innan heilbrigðiskerfisins væri óljós, en unnið væri að því að finna lausn.

Í svari spítalans segir að sívaxandi eftirspurn eftir þjónustu ADHD-teymisins hafi valdið því að langir biðlistar hafi myndast. Við stofnun þess hafi verið gert ráð fyrir að teymið myndi sinna greiningu og meðferð fyrir um tvö hundruð manns árlega.

„Teymið hefur staðið við þetta markmið en raunstaðan er sú að fjöldi tilvísana til teymisins fer langt fram úr þessum fjölda á ári hverju, en árið 2020 bárust teyminu yfir 450 tilvísanir,“ segir í svarinu.

Þetta er sögð ástæða þess að biðlistinn lengist með hverju árinu og sé bið nú rúmlega þrjú og hálft ár. Þá hafi enginn geðlæknir verið starfandi í teyminu undanfarna mánuði, það lengi biðtímann enn frekar.

„Ekki er lausn í sjónmáli á þeim vanda á næstunni. Til þess að taka á þessum vanda þarf að endurskoða verkferla og mönnunarmodel teymisins. Ráðuneytið er upplýst



Biðtími eftir greiningu og meðferð hjá ADHD-teymi Landspítala er rúmlega þrjú og hálft ár. Yfir 650 manns eru á biðlista. FRÉTTABLAÐIÐ/GETTY



Vilhjálmur Hjálmarsson, formaður ADHD-samtakanna

um stöðuna,“ segir í svari spítalans. Ekki náðist í heilbrigðisráðherra við gerð fréttarinnar.

Vilhjálmur Hjálmarsson, formaður ADHD-samtakanna, segir stöðuna kolsvarta. „Staðan í dag er grafalvarleg og jafnvel lífshættuleg,“ segir hann.

„Fólk með vangreiningu, hvort sem það á endanum verður ADHD og/eða eitthvað annað, getur átt í margvíslegum vandamálum með sitt líf, það getur kostað fólk

heilsuna og jafnvel lífið,“ segir Vilhjálmur og bendir á að þessi hópur sé meðal annars líklegri til að þróa með sér fíkn og vera með lægri ævitektur en aðrir.

„Ef hins vegar fólk fær greiningu og helst sem fyrst, þá snýst dæmið við og við fáum til baka einstaklinga og samfélag sem er miklu ríkara og ekki bara af peningum, heldur fólki sem getur komið með virkilegan kraft inn í samfélagið og atvinnulífið,“ segir hann.

Vilhjálmur segir yfir þriggja ára bið eftir greiningu og meðferð ólíðandi stöðu fyrir alla. „Þetta þýðir að það er nánast ómögulegt að komast í ADHD-greiningu nema að borga allt úr eigin vasa, hvað þá að fá einhverja nánari meðferð eða stuðning, ekki einu sinni sálfræðistuðning, nema þú borgir fyrir hann sjálfur og það er mjög dýrt.“ ■

## AÐALFUNDUR ÍFR 2021



Aðalfundur Íþróttafélags fatlaðra í Reykjavík verður haldinn laugardaginn 25. sept. 2021 kl. 14.00 í íþróttahúsi félagsins að Hátúni 14.

### Dagskrá:

1. Venjuleg aðalfundarstörf
2. Önnur mál

Stjórnin





D

# Kosningarnar eru um þessi þrjú mál:

**1**  
Heilbrigðiskerfið er dýrmætt. Burt með biðlistana.

Fólk á að fá nauðsynlega heilbrigðisþjónustu, óháð efnahag, þegar hennar er þörf. Við viljum taka upp nýja þjónustutryggingu - loforð um þjónustu innan 90 daga.

**2**  
Lægri skattar, betri lífshjör.

Skattar halda áfram að lækka. Við sýnum ábyrgð, varðveitum stöðugleika og lága vexti. Þannig verður atvinnulífið sterkt, nýsköpun heldur áfram að blómstra og atvinnuleysi heldur áfram að minnka.

**3**  
Notum hreina orku. Hættum að nota olíu.

Við höfum náð ótrúlega góðum árangri í rafvæðingu bílaflotans og erum í öðru sæti í heiminum í orkuskiptum. Við ætlum að verða fyrst til að verða alveg óháð olíu með því að nota græna orku á skipum og í flugi.



# Upplifunin af nauðgunarrannsóknninni eins og á miðöldum

bth@frettabladid.is

**LÖGREGLUMÁL** Valgerður Þorsteinsdóttir, ung kona sem kærði kynferðisbrot, nauðgun, í Grímsey árið 2014, segist hafa upplifað sterklega hve erfitt var á þeim tíma að leita réttar síns og segja frá.

„Það kom mér mjög á óvart hve erfitt var að fara í yfirheyrslurnar,“ segir Valgerður í forsiðu-



Vél Bláfugls við Keflavíkurflugvöll.

## Ólögleg uppsögn af hálfu Bláfugls

kristinnpall@frettabladid.is

**DÓMSMÁL** Félagsdómur úrskurðaði í gær að Bláfugli hefði verið óheimilt að segja upp flugmönnum sem voru meðlimir í Félagi íslenskra atvinnuflugmanna (FÍA).

„Íslenskt fyrirtæki í örum vexti rekur alla félagsmenn stéttarfélags á einu bretti, en hafði stuttu áður ráðið til sín sambærilegan fjölda gerviverktaka sem gengu beint í störf stéttarfélagsmanna. Þetta var gert þrátt fyrir að í kjarasamningi milli aðila hafi verið skýr ákvæði um forgangsrétt félagsmanna FÍA til starfa hjá Bláfugli, sem dómurinn staðfesti að séu enn í gildi, rétt eins og Landsréttur,“ segir Jón Þór Þorvaldsson, formaður FÍA. ■

## Skipt um gólf vegna rakastigs

kristinnpall@frettabladid.is

**REYKJAVÍK** Framkvæmdir hefjast við leikskólann Ægisborg í dag þar sem hluta leikskólans verður lokað eftir að óvenjuhátt rakastig mældist í gólfplötu skólans. Verður skipt um gólfefni og settur hiti í gólfíð.

Unnið er eftir nýjum verkferlum um rakaskemmdir eða myglu í húsnæði sem hýsir starfsemi Reykjavíkurborgar og er stefnan að framkvæmdum ljúki í nóvember. ■

viðtali helgarblaðs Fréttablaðsins á morgun.

„Mér var úthlutað réttargæslukonu en við tengdumst aldrei neitt. Allt andrúmsloftið í yfirheyrslunum var rosalega þurrt og óþægilegt. Mér leið alltaf eins og ég þyrfti að berjast fyrir því að reyna að sannfæra viðstadda um að ég væri ekki að ljúga, líka réttargæslukonuna.“

Valgerður segir að sér hafi liðið



Valgerður Þorsteinsdóttir

eins og enginn mannlegur þáttur hafi verið til staðar.

„Ég upplifði að það hefði verið hægt að vinna þessa vinnu miklu manneskjulegar en raunin varð og mér hefði fundist eðlilegra ef sálfræðingur hefði verið kallaður til.“

Hún segir að sér hafi fundist eins og hún væri komin aftur til miðalda. „Ég átti engan séns gegn kerfinu,“ segir Valgerður með miklum þunga.

Þá lýsir hún hvernig tilfinning það var að sitja í tíma í framhaldsskólanum sínum þegar lögmaður mannsins sem hún kærði til lögreglu sendi henni meiðyrðakæru í gegnum skilaboð á Facebook.

Valgerður segist hafa verið fjórtán ára þegar brotin hófust. ■

Nánar í helgarblaðinu á morgun

# Fé og tengsl talin hafa mikil áhrif á tækifæri Íslendinga til framgangs

Almenningur á Íslandi hefur töluvert sterkari hugmyndir en aðrir Norðurlandabúar um að auðmagn móti tækifærin. Þá telja Íslendingar að pólitísk tengsl hér á landi séu sérlega mikilvæg og eru á pari við Rússa í þeim skodunum.

bth@frettabladid.is

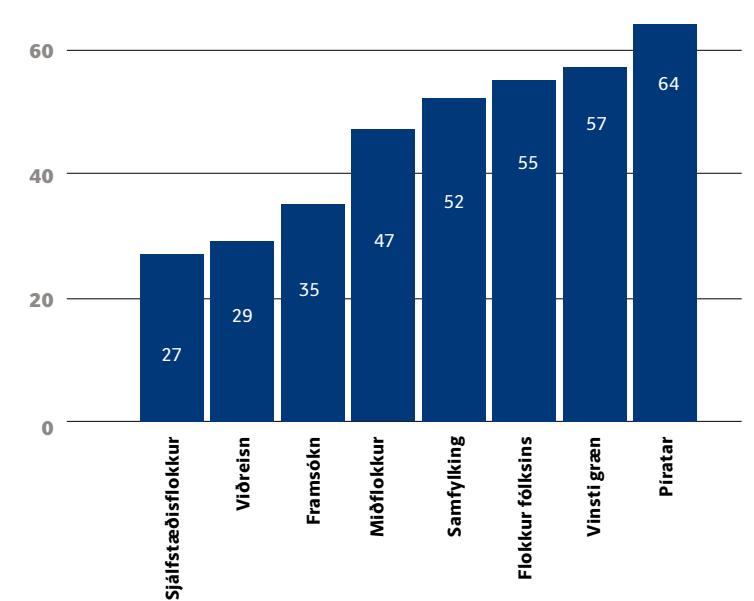
**SAMFÉLAG** Miðað við nágrannalönd Íslendinga eru óvenjumargir hér á landi sem telja að pólitísk sambönd skipti miklu máli fyrir tækifærin í lífinu. Ísland líkist meira Rússlandi en Norðurlöndunum hvað þetta viðhorf varðar. Þetta kemur fram í Alþjóðlegu viðhorfakönnuninni sem kynnt verður í dag.

Stjórnendur könnunarinnar hér á landi eru Sigrún Ólafsdóttir og Jón Gunnar Bernburg, prófessorar í félagsfræði við Háskóla Íslands. „Ég túlka þetta þannig að sýn almennings endurspegli það sem er í umræðunni. Það er ómögulegt að segja hvað er endurspeglun á umræðu eða að hve miklu leyti þetta viðhorf endurspeglar persónulega reynslu. En það hefur lengi verið í umræðu á Íslandi að pólitísk sambönd séu einn lykilli velgengni hér á landi,“ segir Jón Gunnar.

Aðspurður hvort hægt sé að kalla þessi tengsl spillingu, spyr Jón Gunnar á móti: „Já, er pólitískur klíkuskapur ekki spilling? Íslendingar telja að hér sé meiri spilling en til dæmis almenningur á Norðurlöndunum telur að þar sé fyrir hendi.“

Í könnuninni kemur fram að þótt tekjumunur á Íslandi sé minni en gengur og gerist alþjóðlega, sé hlutfall þeirra sem telja muninn „of mikinn“ hátt á Íslandi í alþjóðlegum samanburði. Riflega 80 prósent telja tekjumun of mikinn samkvæmt

Spurt var hvort tekjumunur væri of mikill



Mikill munur er milli hægri- og vinstriflokka á viðhorfum til ójafnaðar.

könnuninni. Niðurstöður könnunarinnar benda líka til að afar fáir vilji fullkominn jöfnuð. Flestir vilja hækka lágu launin og lækka háu launin, þannig að munurinn sé milli hundrað og fjögur hundruð prósent. Aðeins um fimmtingur vill hafa launamun meiri en það.

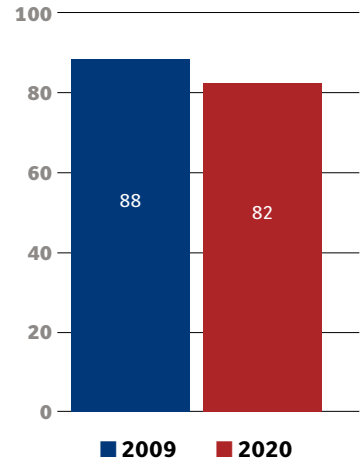
Skóðað var hvernig kjósendur flokkanna sjá ójöfnuð. Þar kemur fram skýr lína milli kjósenda hægri-flokka, sem eru mun ólíklegri til að telja ójöfnuð of mikinn, og vinstri-flokkanna, sem eru miklu líklegri til að telja ójöfnuð of mikinn. Þeir sem einkum telja ójöfnuð of mikinn eru konur, eldri borgarar, einstaklingar búsettir utan höfuðborgarsvæðisins, einstaklingar sem ekki hafa háskólamenntun og þeir sem búa á tekjulægri heimilum.

Í könnuninni kemur einnig fram að mikill meirihluti telur að aðgangur einstaklingsins að heilbrigðisþjónustu og menntun eigi að vera óháður efnahag. Þar raðast Ísland ofarlega í alþjóðlegum samanburði. Þó hefur þetta jafnaðarviðhorf aðeins veikst síðan könnunin var síðast gerð fyrir tíu árum, sérstaklega hvað varðar jafnan aðgang að heilbrigðisþjónustu.

Þá telja langflestir Íslendingar að dugnaður og menntun skipti miklu máli til að ná lengra í þjóðfélaginu. Með öðrum orðum telja flestir að þjóðfélagsstaða sé áunnin.

Einnig kemur fram útbreidd trú á að auðmagn (efnahagslegt, félagslegt, menningarlegt) hafi mikil áhrif á tækifæri einstaklingsins. Íslendingar telja því að það að koma

Hlutfall þeirra sem telja tekjumun of mikinn



Viðhorf til jafnaðar hafa ekki breyst mikið milli tímabila.

”Ég hélt að við værum líkari Norðurlandabjóðunum.

Jón Gunnar Bernburg, prófessor við HÍ

úr ríkri fjölskyldu eða þekkja rétta fólkið hafi mikil áhrif á tækifæri. Þetta viðhorf hefur styrkst nokkuð hérlandis síðan fyrir tíu árum.

„Það kemur á óvart hvað það er útbreidd skoðun hvað auðmagn og tengsl, bakgrunnur, hafi mikil áhrif á tækifæri landsmanna. Ég hélt að við værum líkari Norðurlandabjóðunum,“ segir prófessor Jón Gunnar Bernburg. ■



## Á námskeið Endurmenntunar eru allir velkomnir!

Hvað langar þig að læra? Úrval stað- og fjarnámskeiða verða á dagskrá hjá ENDURMENNTUN í haust þar sem flestir ættu að geta fundið eitthvað við sitt hæfi.

Kynntu þér málið á **endurmenntun.is**





# Yfir 1.000 vörur á tilboði

Heilsa og lífsstíll 9.-19. september

HAGKAUP

Tilboð gilda út 19. september.



15%  
afsláttur

Nutrilenk hefur verið eitt mest selda liðbætiefnið hér á landi.



25%  
afsláttur

Öll vítamín frá Gula miðanum á 25% afslætti.



25%  
afsláttur

Öll vítamín frá Wild Nutrition á 25% afslætti.



25%  
afsláttur

Bio-Kult Candéa er góðgerlablanda sem styður við virkni ónæmiskerfisins.



25%  
afsláttur

Probi mage eru mjólkursýrugerlar fyrir þarmaflóruna og meltinguna.



20%  
afsláttur

Feel Iceland, hreint og áhrifaríkt kollagen.



# Framhaldsskólar hættir að skilgreina nemendur eftir kyni

helenaros@frettabladid.is

**MENNTAMÁL** Nemendur framhaldsskóla eru ekki lengur skráðir eftir kyni. Nú geta þeir valið eigið fornafn inn í upplýsingakerfi nemenda, Innu. Átta fornöfn eru í boði; hann, hún, hán, það, þau, hín, héd og hé.

Helga Jóhannsdóttir, konrektor Menntaskólans við Hamrahlíð, segir þetta fyrsta sinn sem þetta

fyrirkomulag er notað og að það sé alfarið frá nemendum komið. Helga segir að nú sé einungis í boði að velja eitt fornafn, en eftir ábendingu frá nemendum séu breytingar í ferli sem geri nemendum kleift að velja fleiri en eitt. „Þá geta þau valið eins mörg og þau telja sig þurfa.“

Nemendur nýti skráninguna vel, ekki eingöngu þeir sem kjósa önnur fornöfn en búist sé við. „Þetta er svona stuðningsyfirlýsing svolítið.



Helga Jóhannsdóttir, konrektor Menntaskólans Hamrahlíð.

Efallir eru að gera þetta þá ertu ekkert öðruvísi en aðrir,“ segir Helga.

Steinn Jóhannsson, rektor skólans, segir skráninguna jákvæða breytingu á starfinu. Nú geti kennarar séð hvernig nemendur skilgreina sig og það auðveldi þeim samskiptin. Þá séu dæmi um að kennarar noti sín fornöfn í tölvuþóstsamskiptum.

„Það hefur aldrei verið neitt sérstakt vandamál að skilgreina

sig með öðrum hætti í Menntaskólanum á Akureyri,“ segir Jón Már Héðinsson skólameistari. „Það er bara vel að nú sé hægt að gera þetta með formlegum hætti,“ segir hann og bætir við að í langan tíma hafi menntaskólinn haldið vel utan um nemendur sem hafa skilgreint sig með öðrum hætti en hefðbundið hefur verið. Jón Már segir skráninguna það nýtilkomna að ekki sé komin reynsla á hana hjá þeim. ■

## ASÍ ræðir ekki við Atvinnufélagið

arib@frettabladid.is

**KJARAMÁL** Verið er að leggja loka hönd á stofnun Atvinnufélagsins, hagsmunafélags sem helgað verður starfsemi lítilla og meðalstórra fyrirtækja. Sigmar Vilhjálmsson, sem situr í undirbúningsstjórn félagsins, segir að lagt sé upp með að félagið fái sæti við kjarasamningaborðið.

Drífa Snædal, forseti ASÍ, segir að atvinnurekendur sem hafi viljað stofna ný samtök hafi áður rætt við ASÍ. „Við höfum sagt að okkar aðal-samningaaðili sé Samtök atvinnulífsins. Við höfum litið á það sem okkar hagsmuni að atvinnurekendur séu sameinaðir í einum atvinnurekendasamtökum,“ segir hún.

„Hingað til höfum við samið við SA og ætlumst til þess að SA semji heldur ekki við gul stéttarfélag.“



Drífa Snædal, forseti ASÍ

Sigmar segir að það sé ekki síður aðstöðumunur og stéttaskipting hjá fyrirtækjum. „Líta þeir þannig á að það séu sömu hagsmunir hjá litlum og meðalstórum fyrirtækjum, og hjá stórfyrirtækjum? Er það ekki eins og að líta svo á að það sama eigi að ganga yfir allar stéttir?“ ■



Friðrikirkjan í Hafnarfirði.

## Frístundastyrkir ekki fyrir trúfélög

kristinnpall@frettabladid.is

**HAFNARFJÖRÐUR** Íþrótt- og tómstundaráð Hafnarfjarðarbæjar hafnaði umsókn Friðrikirkjunnar í Hafnarfirði um aðgang að frístundastyrk bæjarfélagsins. Var það gert á grundvelli þess að ekki hefði áður komið til þess að trúfélög fengju aðgang að frístundastyrkjum.

Um er að ræða mánaðarlegan styrk upp á 4.500 krónur, sem einstaklingar á aldursbilinu 6-18 ára geta sótt um og gerir börnum í bænum kleift að taka þátt í íþrótt- og tómstundastarfi óháð efnahag fjölskyldna, efla íþróttastarf og annað forvarnastarf í Hafnarfirði.

Um leið áréttar nefndin að skerpt verði á reglum um frístundastyrk svo að augljóslega komi fram að hann sé ekki ætlaður trúfélögum. ■

# Kosningaskekkja orðin viðvarandi

Í síðustu þrennum alþingis-kosningum hefur þingmannafjöldi og landsfylgi flokka ekki farið saman. Útlit er fyrir að skekkjan haldi áfram og gæti jafnvel skipt sköpum varðandi stjórnarmyndun.

kristinnhaukur@frettabladid.is

**KOSNINGAR** Síðustu þrenn úrslit kosninga til Alþingis hafa verið skökk og árið 2016 var ríkisstjórn mynduð á grundvelli slíkrar skekkju. Í rúm tuttugu ár þar á undan var fjöldi þingmanna hvers þingflokks í samræmi við atkvæðavægi.

Þorkell Helgason, fyrrverandi prófessor í stærðfræði og ráðgjafi stjórnvalda um áratuga skeið, segir að eftir að flokkum fjölgaði ráði kosningakerfið ekki lengur við að halda jöfnuði milli þingsæta og landsfylgis flokkanna. Miðað við skoðanakannanir undanfarið séu líkur á að skekkjan haldi áfram og geti skipt máli þegar kemur að framtíð ríkisstjórnarinnar, því mjótt virðist á munum milli stjórna- og stjórnarandstöðu.

Einfaldasta leiðin til að ná jafnvægi á nýjan leik sé að fjölga jöfnunarsætum og fækka kjördæmisætum á móti.

„Til kosninganna 1987 fékk Framsóknarflokkurinn gjarnan tvo, þrjá eða jafnvel fleiri þingmenn umfram það sem hann átti að fá en í þeim kosningum náðist loksins jöfnuður, en með herkjum. Til og með kosningunum árið 2009 hélst fullur jöfnuður milli flokka,“ segir Þorkell.

Árið 2013 fékk Framsóknarflokkurinn einu þingsæti of mikið á kostnað Pírata og árið 2016 fékk Sjálfstæðisflokkurinn aukamann á kostnað Samfylkingar. Á yfirstandandi þingi hefur Framsóknarflokkurinn haft einum manni of mikið á kostnað Samfylkingar.

„Síðan ég byrjaði í þessu fyrir fjörutíu árum síðan hef ég talað fyrir því að öll þingsæti yrðu jöfnunarsæti,“ segir Þorkell. Það þýði ekki endilega að landið yrði eitt



Ríkisstjórn Bjarna Benediktssonar árið 2016 var mynduð á grundvelli kosningaskekkju.

FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

”Ef við viljum hafa atkvæðavægið jafnt þá skulum við sjá til þess að svo sé.



Þorkell Helgason, fyrrverandi prófessor í stærðfræði

kjördæmi. „Það yrði hægt að útfæra þetta á ýmsan máta, til dæmis þannig að það myndi ekki reyna á jöfnunarákvæðið fyrr en þörf krefur. Kjördæmin fái að ráða eins og kostur er.“

Þorkell og samstarfsmenn hans í Háskóla Íslands hafa undanfarin ár unnið að hönnun kosningahermis og verður hann gerður opinber á komandi vikum, þó ekki fyrir alþingiskosningar, notendum að kostnaðarlausu.

Tilgangurinn með herminum er að auðvelda ráðamönnum og áhugamönnum að hanna og prófa mismunandi kosningakerfi, svo sem með mismunandi fjölda kjördæma og svo framvegis. Notandinn getur prófað kosningaúrslit, tilbúin eða söguleg, í mismunandi kerfum eða jafnvel sínu eigin.

Í dag eru níu jöfnunarþingsæti á Alþingi og segir Þorkell að ráðamenn hafi verið tregir við að fjölga þeim. Annað sem veldur skekkju er

fimm prósentu þröskuldurinn til að hljóta þingsæti. Hann kom inn í löggjöfina um aldamót og tók við af móðurskiptareglunni, þar sem flokkur þurfti að hafa kjördæmakjörinn þingmann til að fá jöfnunarmann.

„Það er pólitískt matsatriði hvort eða hver þröskuldurinn eigi að vera en hann veldur samt reikningslegum vandræðum,“ segir Þorkell og líkir þessu við þröskulda í skatta- eða bótakerfum. „Útkoman getur snarbreyst við litla breytingu yfir eða undir þröskuldi. Það er ekki góð stærðfræði!“

Skekkjan í síðustu þrennum alþingiskosningum er ekki mikil miðað við til dæmis Bandaríkin og Bretland, þar sem sigurvegarinn í hverju kjördæmi tekur allt. En meginland Evrópu er frekar það sem Ísland hefur viljað bera sig saman við. „Ef við viljum hafa atkvæðavægið jafnt þá skulum við sjá til þess að svo sé,“ segir Þorkell. ■

# Hægt verði að flytja Gæsluna auðveldlega

arib@frettabladid.is

**SAMGÖNGUR** Til stendur að nýtt 2.822 fermetra flugskýli fyrir Landhelgisgæslu Íslands á Reykjavíkurflugvelli verði tilbúið fyrir mitt næsta ár. Leiga á nýjum þyrlum hefur gert það að verkum að loftförin rúmast ekki lengur í húsnæðinu. Gerð verður tengibygging á milli núverandi flugskýlis og þess nýja, í þeirri byggingu verður ný starfsmannaaðstaða.

Ólöf Birna Ólafsdóttir, flugrekstrarstjóri Landhelgisgæslunnar, nefndi sem dæmi á blaðamannafundi í gær að búningsaðstaða kvenna væri mjög lítil. Þá væri einnig óviðunandi aðstaða til að fara í

sturtu fyrir sjöblauta starfsmenn.

Reykjavíkurborg hefur framlengt landnotkun vegna flugvallarins í Vatnsmýri til 2032. Áslaug Arna Sigurbjörnsdóttir dómsmálaráðherra segir að hugað hafi verið að því.

„Þetta var samþykkt í þessari mynd. Það er mjög mikilvægt að fá upp þessa byggingu fyrir Landhelgisgæsluna til að geta svarað þeim þörfum sem eru núna vegna stærri þyrluflota,“ segir Áslaug Arna.

„Að sjálfsögðu er flugvöllurinn enn vikjandi í skipulagi Reykjavíkurborgar og þess vegna er þetta gert með þeim hætti að ef til framtíðar þurfi að flytja gæsluna annað þá verði það gert eins auðvelt og mögulegt er.“ ■

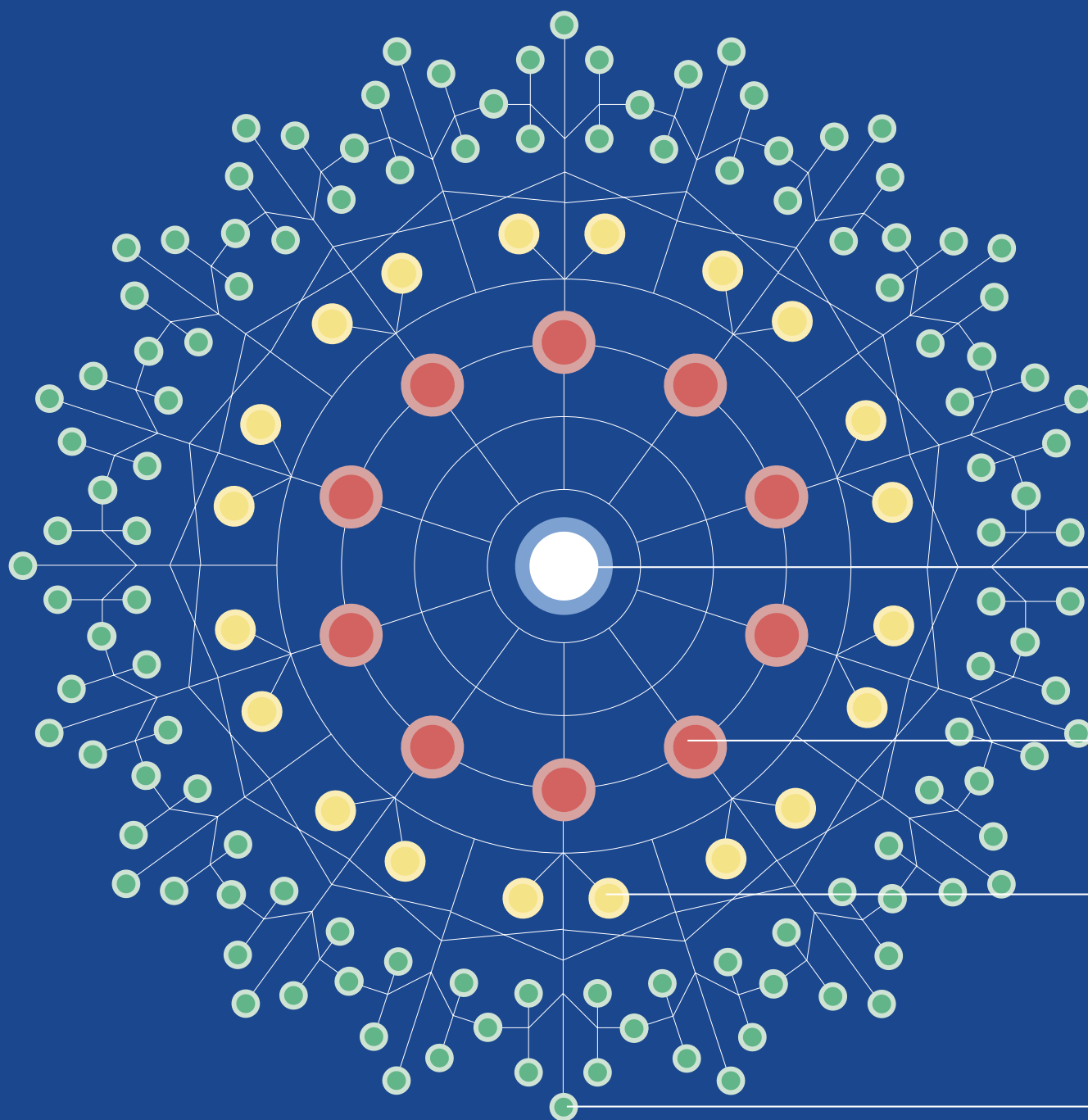


Áslaug Arna Sigurbjörnsdóttir dómsmálaráðherra og Georg Lárusson forstjóri á blaðamannafundi í gær.

FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON BRINK



# Þjóðin kýs almannapjónustu!



Einn starfsmaður  
á leikskóla mætir til  
vinnu og sinnir starfi  
sínu af umhyggju

8 börn njóta góðs  
af starfi hans

Fyrir vikið geta  
aðstandendur  
þeirra sinnt starfi  
sínu áhyggjulaust

Þeirra störf hafa svo  
áhrif á tugi fyrirtækja  
og stofnanna sem  
hafa áhrif á störf  
þúsunda annarra



Mikilvægi opinberra starfa  
hefur aldrei verið meira

Elvar Þór Ægisson - starfsmaður á leikskóla





# Hleypur 80 kílómetra bakgarðsnáttúruhlaup fyrir vini sína

lovisa@frettabladid.is

**SAMFÉLAG.** „Ég setti einhverja tölu sem ég ætla að fara að lágmarki,“ segir Bjartur.

Hlaupið er svokallað bakgarðs-náttúruhlaup og er þannig að á hverri klukkustund eru hlaupnir 6,7 kílómetrar.

„Það er ræst á heila tímanum og þú þarft að byrja á slaginu og vera kominn til baka fyrir næsta rástíma. Þú gerir það þangað til þú getur ekki meir,“ segir Bjartur.

Hann segist aldrei áður hafa tekið

þátt í svona hlaupi en hafa hlaupið í mörg ár. Hann hefur áður hlaupið 80 kílómetra, en hann gerði það síðasta vor til styrktar vini sínum, Brandi Karlssyni. Hann hljóp þá á fjögurra klukkustunda fresti í 48 klukkustundir.

Í ár ætlar Bjartur að hlaupa fyrir Einstök börn og segir að til-efnið sé að vinir hans, Þórsteinn og Irena, eignuðust dóttur í sumar sem greindist með afar sjaldgæft heilkenni, Rubinstein Taybi, sem var nýverið samþykkt í samtökin. Rubinstein Taybi er afar sjaldgæfur



Bjartur Norð-fjörð hleypur fyrir einstök börn.

genagalli og er talið að aðeins einn af hverjum hundrað þúsund fæðist með hann. Á Íslandi eru aðeins þrír greindir með þennan genagalla.

„Þórsteinn hefur opnað sig um

það sem þau hafa verið að ganga í gegnum á Instagram. Þau hafa auð-vitað mikið verið uppi á spítala og mig langaði að styðja við þau. Svo fattaði ég að ég gæti tengt það við þessa vitleysu sem ég var búinn að plana að taka þátt í og gert eitthvað gott með því. Hún var samþykkt í samtökin fyrir tveimur vikum og þess vegna ákvað ég að gera eitthvað gott fyrir þau í leiðinni með því að hlaupa fyrir Einstök börn,“ segir Bjartur.

Hann segist horfa á Þórstein og Irenu og dáist að því hvernig þau

takist á við greininguna.

„Það er ekkert djók að þurfa að takast á við svona. Ég þekki smá inn á þetta. Þegar litli bróðir minn var litill greindist hann með kíghósta og þurfti að vera uppi á spítala fyrstu mánuði ævi sinnar. Það er ekkert grín fyrir foreldra að ganga í gegnum það. Það eru mörg ár síðan það gerðist, en þegar ég horfi á Irenu og Þórstein þá finnst mér þau gera þetta eins og algerir meistarar. Það er svo gott fyrir aðra sem lenda í þessu að líta til þeirra og mig langar að varpa athygli á það.“ ■



Einn þátttakandi er hin unga Kanjana Kankhuntod sem er á 1929-árgerð af Indian Scout.

MYND/TAMARA SMITH

## Þeysast þvert yfir Bandaríkin á eldri mótörhjólum

njall@frettabladid.is

**KAPPAKSTUR** Þessa dagana stendur yfir í Bandaríkjunum þolkeyrsla gamalla mótörhjóla yfir endilanga álfuna. Er um 6.500 kílómetra langa leið að ræða sem tekur 16 daga að aka, frá landamærum Kanada til Mexíkó. Hefst ferðin í Saul Ste Marie í Michigan, fer í gegnum Myrtle Beach í Kaliforníu og endar loks í South Padre Island í Texas þann 26. september næstkomandi.



Mótörhjólin þurfa að vera að minnsta kosti 90 ára gömul en aðeins 100 þátttakendur komast að hverju sinni.

Það sem er athyglisvert við keyrsluna er að vegirnir sem hún fer um eru utan alfaraleiða og sumir hverjir á vegum sem voru fjölfarnir þegar þessi hjól voru ný. Mótörhjólin þurfa að vera að minnsta kosti 90 ára og komast færri að en vilja, því að aðeins 100 fá að taka þátt á hverju ári. Sjá má margar gersemar í keyrslunni sem sumar hverjar voru til hér á Íslandi í eina tíð, hjól eins og Harley-Davidson J-Módel, Indian, Excelsior og Henderson.

Eins og sjá má af þessari upp-talningu eru flest hjólin amerísk en einnig má sjá mótörhjól frá öðrum heimsálfum eins og BMW og Ner a Car. ■



Leiðin sem Ólafur Ragnar gengur er ein sú fallegasta í Reykjavík. Hann vill að bærinn hætti að funda og fari að grípa til aðgerða.

FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON BRINK

# Ólafur Ragnar segist ekki vera hluti vandans við stóra lækinn við Varmá

Ólafur Ragnar Grímsson kvartaði á dögunum yfir göngustíg, skammt frá heimili hans í Reykjahverfi við Varmá, og þvertur fyrir að hann hafi sjálfur staðið í vegi fyrir úrbótum. Hann segist ekkert hafa heyrt frá bæjar-yfirvöldum í Mosfellsbæ.

odduraevar@frettabladid.is

**SAMFÉLAG** Það vakti að vonum athygli þegar forsetinn fyrrverandi, Ólafur Ragnar Grímsson gagnrýndi bæjaryfirvöld í Mosfellsbæ á sam-félagsmiðlinum Twitter á dögunum. Þar birti Ólafur Ragnar myndir frá göngutúr sínum eftir stíg skammt frá Varmá, þar sem sjá mátti að lækur hafði flætt yfir bakka sína.

„Eftir nótt mikilla rigninga og óveðurs í fjöllunum er lækurinn fyrir utan húsið okkar allt í einu gríðarstór,“ skrifadi Ólafur á ensku. „Og jafnvel enn kraftmeiri niður í móti. Og þverar göngustíginn! Eftir áratug af vanrækslu af hálfu bæjar-stjórnar: Er þetta niðurstaðan!“ skrifadi Ólafur.

Fréttablaðið hafði í kjölfarið veður af því að Mosfellsbær hefði undanfarin ár reynt að færa umræddan stíg til betri vegar án árangurs, vegna þess að Ólafur Ragnar hefði, einn eigenda, ekki séð sér fært að gefa eftir tvo metra af lóð sinni í Reykjahverfi.



Ég held að bærinn eyði meiru í skýrslur og nefndarfundi en við-gerðir sem myndu ekki kosta nema 1-2 milljónir og tækju tvo daga.



Ólafur Ragnar Grímsson, fyrr-verandi forseti

„Nei þetta er ekki rétt,“ segir fyrrverandi forsetinn í skriflegu svari við fyrirspurn Fréttablaðsins vegna málsins. Ólafur Ragnar segir að myndin sem hann hafi birt á Twitter hafi verið tekin rúmlega 300 metra frá hans eigin landi.

„Það hefur verið alls konar fyrir-sláttur síðastliðinn áratug, en ég hef bara búið hér í fimm ár. Efstígurinn ætti að vera tveim metrum innar hjá mér væri hann kominn langt inn á lóð,“ skrifar Ólafur Ragnar og ítrekar að hann hafi aldrei fengið neinar tillögur frá bænum.

Hann segist hafa rætt við Harald Sverrisson bæjarstjóra að eigin frumkvæði fyrir þremur til fjórum árum. Síðan hafi hann ekkert heyrt utan þess þegar bankað var upp á hjá honum vegna skýrslugerðar, sem Ólafur Ragnar kunni ekki frekari deili á.

„Ég held að bærinn eyði meiru í skýrslur og nefndarfundi en við-gerðir sem myndu ekki kosta nema 1-2 milljónir og tækju tvo daga,“ segir Ólafur Ragnar. „Í staðinn mörg ár í nefndarfundi og skýrslur.“

Arnar Jónsson, forstöðumaður þjónustu og samskiptadeildar, segir í skriflegu svari til blaðsins að úrbætur á stígnum hafi tafist þar sem meginhluti hans, þar sem bakkarof í vatnavöxtum er mest, liggir í gegnum einkalönd íbúa.

Slikt kalli á samráð og samvinnu við íbúa um útfærslu, sem hingað til

hafi ekki tekist. Eftir því sem Frétta-blaðið kemst næst er Ólafur Ragnar einn þessara íbúa.

„Á þeim svæðum þar sem bakka-rof er hvað mest, er flókið að útfæra lausnir með öðrum hætti en að færa stíginn 1-2 metra innar á land íbúa og ekki hefur tekist að ná sam-komulagi um það hingað til og á því skeri hefur málið steytt,“ skrifar Arnar.

Hann segir að Varmá sé á nátt-úruminjaskrá og allar framkvæmd-ir við hana háðar leyfi Umhverfis-stofnunar og mikilvægt að vinna að varanlegum úrbótum í sátt við náttúruna og íbúa.

„Undirbúningur vinnu við varan-legar úrbætur á göngustígnum með-fram Varmá stendur yfir, en hefur reynst tímafrekur þar sem hanna þarf stíginn og finna bestu útfærslu á hverjum stað fyrir sig,“ skrifar Arnar um málið.

„Vonir Mosfellsbæjar standa til þess að vinna við varanlegar úrbætur á stígnum geti hafist síðar á þessu ári, í samvinnu við íbúa sem eiga það land er liggur að stígum og samkvæmt fjárhagsáætlun ársins er fjárheimild til þess.“

Arnar segir markmiðið að finna lausn sem allir landeigendur geta sætt sig við. „Bæjarstjórn hefur fjármagnað verkefnið og þar liggur stefnumörkunin, en aðgerðir bíða þar til samkomulag hefur náðst við eigendur landsins.“ ■



**REXTON**

# ÞÚ GRÍPUR ÞAÐ ÞÝÐINGARMESTA MEÐ **M-CORE**



Lífið verður áskorun þegar heyrnin fer að skerðast. Allt frá stofnun fyrirtækisins árið 1955 hefur Rexton boðið upp á nýjustu tækni í heyrnartækjum. Þau hafa skilað ótal nýjungum og tæknilegum lausnum svo að þú getir treyst á góða heyrn. Með MotionCore® tækninni stilla heyrnartækin sig sjálfkrafa að hvaða aðstæðum sem er svo að þú getur reitt þig á Rexton. Komdu í ókeypis heyrnarmælingu og fáðu heyrnartæki lánuð til reynslu.

Kringlunni • sími 568 7777 • heyra.is

**HEYRNARSTÖÐIN**





# Taka tvö



Adalheiður  
Ámundadóttir  
adalheidur  
@frettabladid.is

Í aðdraganda umsóknar Íslands að Evrópu-sambandinu og meðan á umsóknarferlinu stóð, urðu landsmenn vitni að sérkenni-legri pólitískri baráttu.

Í stað þess að kynna fyrir landsmönnum hvernig líf þeirra og lífsgæði gætu breyst með aðild að Evrópusambandinu, pökkðu stuðningsmenn aðildar í vörn og einu upplýsingarnar sem venjulegar íslenskar konur og karlar fengu um málið vörðuðu fiskveiðar. Þó er ofsagt að raunverulegar upplýsingar hafi fengist um það efni. Það kæmi allt ljós síðar eftir því hvernig til tækist í viðræðum. Árangur þeirra frá okkar sjónarhorni yrði mældur út frá því hve hagstæður hann yrði sjávarútvegsfyrirtækjum, kjöt- og grænmetisbændum, á kostnað íslenskra neytenda.

Núna, rúnum áratug síðar, er óskiljanlegt hvernig við gátum farið svona skakkt af stað í þetta mikilvæga verkefni. Umræðan um aðild að Evrópusambandinu, kosti hennar og galla, hefur því miður að mestu leyti leyst upp í hártoganir og ágreining sem fáir skilja, eða farið upp á plan hagfræðinga með hugtökum sem venjulegir borgarar eiga erfitt með að átta sig á.

Í það minnsta tveir stjórnmálaflokkar sem bjóða fram til Alþingis styðja aðild að Evrópu-sambandinu. Eigi einhver árangur að nást um þetta baráttumál veltur allt á því að þeim takist að tala við Íslendinga á mannamáli um hagsmuni venjulegs fólks.

Það kann að virðast fjarstæðukennt, en þeir Íslendingar eru til sem hafa áhuga á öðru en hagsmunum íslenskra útgerðarfyrirtækja og bænda. Baráttufólk fyrir ESB-aðild þarf að halda stjórn á umræðunni og koma því út í kosmósið hvernig áhrif aðild hefði á vöruverð til íslenskra heimila og hvaða áhrif upptaka evru hefði á stöðugleika og vaxtastig í landinu.

Við Íslendingar tökum okkur sjálf svo oft út fyrir sviga þegar við skoðum heiminn. Á ferðum okkar til útlanda njótum við þess hve allt er ódýrt og hvað maturinn er miklu betri í sumarlandinu en heima á Íslandi. Einhvern veginn hvarflar samt ekki að okkur að við gætum mögulega átt þess kost að njóta slíkra gæða heima hjá okkur. Við kaupum kirsuberja-box á 100 kall á meginlandi Evrópu en á 1.000 kall hér heima og spyrjum engra spurninga. Nema í huganum.

Og svo er allt hitt sem aðildin hefði upp á að bjóða. Frá því að Ísland sleit aðildarviðræðunum hefur ESB veitt styrki til 13 milljóna verkefna til að efla dreifbýl svæði í aðildar-rikjunum. Hið dreifbýla Ísland hefur ekkert að óttast, nema síður sé. ■

„  
Þeir Íslend-  
ingar eru  
til sem  
hafa áhuga  
á öðru  
en hags-  
munum  
íslenskra  
útgerðar-  
fyrirtækja  
og bænda.

## ■ Halldór



## ■ Frá degi til dags

toti@frettabladid.is

### Súr vinber

Bassi Maraj, Patrekur Jaime og Binni Glee tóku pólitískan snúning í Æði-þætti gærkvöldsins. Áhrifavaldarnir komu að vonum úr óvenjulegri átt í umræðum sem hófust á uppgjöri Bassa við fræga Twitter-snerru hans og fjármálaráðherra en nú liggur fyrir að Bassi var bara í galsa þegar hann „ætlaði aðeins að fokka í“ Bjarna Benedikts-syni. Sjálfsgagt má Sjálfstæðis-fólk þakka sínum sæla að helsti markhópur þeirra félaga er ekki kominn með kosningarétt þar sem Patrekur Jaime kvað upp þann þunga dóm að Áslaug Arna dómsmálaráðherra ætti að fá sér Chardonnay þar sem hún ætti ekki Pinot Grigio skilið.

### Beinagrindur í kjallaranum

Eðalvin flæða víðar þessa dagana og eru til vandræða á Bessa-stöðum eftir að Sigurður G. Guð-jónsson gerði gegnumstreymi áfengis þar tortryggilegt. Þungi stormsins í kristalnum er slíkur að samkvæmt RÚV var ráðsmað-urinn á Bessastöðum kallaður úr frii til þess að kanna birgða-stöðuna í vinkjallaranum. Merki-lega flókið og viðamikil verkefni ef rétt reynist að vinkjallarinn á Bessastöðum sé í raun bara skápur, eins og Jakob Bjarnar Grétarsson blaðamaður taldi sig hafa heimildir fyrir í Bítinu á Bylgjunni í gærmorgun. ■

## Áfram til jafnréttis



Katrín  
Jakobsdóttir  
forsætisráðherra

Í tilefni af alþjóðlegum jafnlaunadegi sem Ísland hafði frumkvæði að því að haldinn yrði árlega á vettvangi Sameinuðu þjóðanna, er ástæða til að meta árangur okkar í jafnlaunamálum. Ný rann-sókn sem Hagstofa Íslands gerði í samstarfi við forsætisráðuneytið leiðir í ljós að dregið hefur hægt og bitandi úr launamun karla og kvenna á síðustu árum, hvort sem lítið er til atvinnutekna, óleiðréttis eða leiðréttis launamunar. Á árunum 2008-2020 minnkaði munur á atvinnutekjum karla og kvenna úr 36,3% í 23,5%, óleiðréttur launamunur minnkaði úr 20,5% í 12,6% og leiðréttur launamunur, sem metur hvort karlar og konur með sömu eigin-leika og þætti í sömu störfum fái sambærileg laun, minnkaði úr 6,4% í 4,1%.

Þetta eru góð tíðindi og gefa vísbendingar um að barátta síðustu áratuga og aðgerðir stjórnvalda hafi skilað árangri. Árangurinn er þó ekki nægur, því eftir stendur sá launamunur sem skýrist fyrst og fremst af mismunandi starfsvali og starfsvettvangi kynjanna, það er hinum kynskipta vinnumarkaði. Verkefnið fram undan er því að skoða þennan kyn-skipta vinnumarkað og verðmæti ólíkra starfa.

Hefðbundin kvennastörf hafa verið vanmetin í samanburði við hefðbundin karlastörf. Eftir reynslu undanfarinna missera ætti engum að dyljast að störf við umönnun, kennslu og ræstingar, sem allt eru hefðbundin kvennastörf, gera okkur kleift að halda samfélaginu gangandi.

Starfshópur sem ég skipaði í fyrra um endur-mat á störfum kvenna skilaði nýlega niðurstöðum sínum í Samráðsgátt stjórnvalda. Þar eru settar fram tillögur að aðgerðum til að leiðrétta vanmat á kvennastörfum, sem meðal annars byggjast á þróunarverkefni um mat á virði starfa. Tillögum verður nú fylgt eftir af aðgerðahópi um launajafn-rétti, því við megum aldrei gleyma því að jafn-launamál snúast ekki eingöngu um krónur og aura heldur jafnrétti og réttlæti. Fjárhagslegt sjálfstæði er lykillinn að frelsi kvenna og grundvallaratriði í baráttunni gegn öðru kynbundnu misrétti. ■

„  
Hefðbund-  
in kvenna-  
störf hafa  
verið  
vanmetin  
í saman-  
burði  
við hefð-  
bundin  
karlastörf.





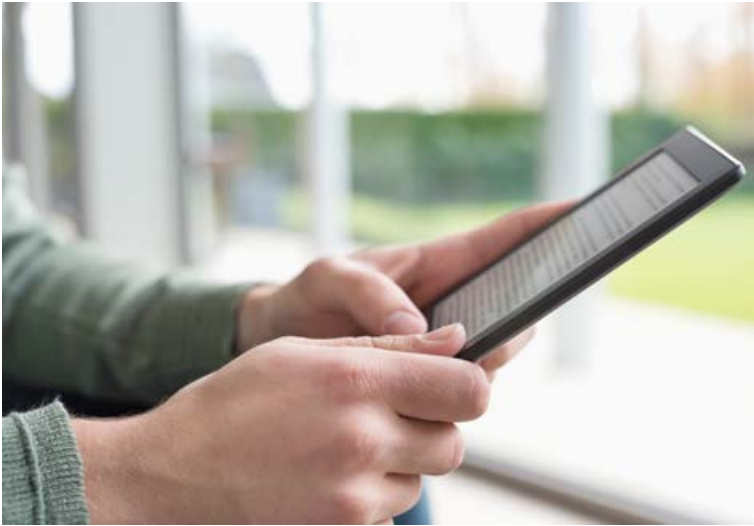
# Samhengi og sjónarhorn

## Í dag

Árni Helgason

Ég hef stundum velt því fyrir mér hvernig dæmigerður sólarhringur hafi gengið fyrir sig áður en heimurinn sitengdi sjálfan sig við samfélagsmiðla og snjallsíma. Ef við förum til dæmis 45 ár aftur í tímann þá las fólk dagblöð á morgnana, hlustaði á útvarpsfréttir í hádeginu og sjónvarpsfréttir um kvöldið, en í góða tólf tíma þaðan í frá var ekkert frekara framboð af fréttum. Ekki nóg með það, heldur voru þær þó fáu fréttir sem í boði voru frekar þurrar og formlegar, þuldar upp af manni með barta sem talaði svo hægt að í dag myndu flestir halda að þeir væru að hlusta á hugleiðsluhlaðvarp. Fréttirnar voru um efnahagsmál, þorskerð og ástand túna, ekki óáþekkar tilkynningum eða skýrslum stofnana. Raddir venjulegs fólks höfðu minna vægi en áherslan var á sjónarmið ráðamanna og þeirra sem tóku ákvarðanirnar. Í grunninn var fókusinn á samhengið í samfélaginu: aflatölur, hagkerfið og framleiðni, frekar en sjónarhorn hins almenna manns. Þetta var í samræmi við tíðarandann, það var minna til og við vorum einum aflabresti frá því að þurfa að herða sultarólinu. Vissulega gat fólk skrifað í blöðin ef því lá mikið á hjarta en það gat tekið marga daga að fá greinar birtar og enginn deildi eða lækadi í þá daga.

**Upplifunin tekur yfir**  
Veruleikinn er vitaskuld annar í dag. Ísland hefur smám saman siglt upp í efstu sætin í mælingum þegar kemur að alþjóðlegum samanburði á lífsgæðum og vel-sæld. Ef fréttamaðurinn með bartana væri enn á sínum stað í settinu myndi hann sennilega ekki gera annað en að lesa tilkynningar um hve vel okkur gengi. En stemningin er bara ekki þar í dag. Áhuginn liggur miklu frekar á sjónarhorn almennings, heyra hvað venjulegu fólki finnst, fá fram hversdagslegu dæmin og frásagnirnar. Fjarframlög til opinberrar þjónustu geta verið há í alþjóðlegum samanburði, en ef þeir sem þurfa á þjónustunni að halda eru



Vissulega gat fólk skrifað í blöðin ef því lá mikið á hjarta en það gat tekið marga daga að fá greinar birtar og enginn deildi eða lækadi í þá daga.

ítrekað að upplifa erfiðleika, bið og óöryggi þá er það til marks um að kerfið virki ekki sem skyldi.

**Reiðin selur**  
Þessar frásagnir fóru smám saman að taka meira og meira pláss í miðlunum. Innan um fréttir af álverði og dillakjöti fór persónuleg upplifun að skipta máli. Með samfélagsmiðlunum sprakk þetta svo út og hefur að mörgu leyti tekið yfir fréttir og hvernig við meðtökum atburði líðandi stundar, upplifun hefur orðið miklu meira vægi en samhengið. Smám saman hefur þetta narrativ tekið yfir í umræðu og pólitík.

Lögmálin í þessum nýja veruleika eru að gagnrýni og reiði flýtur ofan á, sópar upp lækum og deilingum, en langloka um að staðan sé nú almennt góð drukknar í hávaðanum, þykir flöt og leiðinleg. Í dag á sæmilega reiður maður á Internetinu ágætis möguleika á að rata í fyrirsagnir netmiðlanna, sé hann bara nógu stóryrtur. Sá sem ætlar að benda á samhengið – jú, það er vissulega ýmislegt sem má bæta en í það heila er staðan hins vegar mjög góð – er bara hluti af vanda-málinu, skilur ekki umræðuna og er ekki með á nótunum.

# Öryggi starfsmanna er öryggi sjúklinga



Alma Möller  
landlæknir

17. september er alþjóðadagur öryggis sjúklinga. Með öryggi sjúklinga er átt við að sjúklingar hljóti ekki skaða af þeirri þjónustu sem ætlað er að bæta heilsu þeirra og lífsgæði. Það er ekki eins auðvelt og ætla mætti, því heilbrigðisþjónusta er flókin og hefur flækjustig vaxið hraðar en geta mannsins til að aðlagast þeim breytingum sem fylgja. Talið er að allt að 10% sjúklinga á sjúkrahúsum verði fyrir einhvers konar atviki. Með atviki er átt við að eitthvað megi betur fara við greiningu, meðferð eða umönnun sjúklings, hvort sem það veldur honum miska eður ei. Alvarleg atvik eru sem betur fer litill hluti atvika, en þó voru 60 alvarleg atvik tilkynnt til Embættis landlæknis á liðnu ári.

Það er skylda okkar að draga lærdóm af hverju einasta atviki. Embætti landlæknis ber að rannsaka alvarleg atvik til að „finna á þeim skýringar og tryggja eftir því sem kostur er að slík atvik eigi sér ekki aftur stað“, eins og segir í lögum sem um embættið gilda. Þannig er markmið rannsókna að koma á umbótum, en ekki að finna blóraböggla. Rannsóknir sýna að þegar alvarleg atvik verða er sjaldan einhverju einu um að kenna heldur leggst margt á eitt, jafnan bæði mannlegir og kerfislægir þættir. Þar sem orsakir alvarlegra atvika geta verið margslungnar og heilbrigðisþjónusta jafnan flókin, þurfa þeir sem um atvikin fjalla að hafa til að bera umfangsmikla þekkingu og reynslu.

Alvarlegt atvik snertir mest þann sem fyrir verður og getur haft hörmulegar afleiðingar fyrir sjúkling og ástvini. Því þarf að leita allra leiða til að fyrirbyggja alvarleg atvik. Hérlandis er hvað brýnast að bæta mönnun; að tryggja að fjöldi starfsmanna sem og menntun, reynsla og þjálfun þeirra sé í takti við starfsemi og verkefni hverju sinni. Þá þarf vinnuskipulag allt, verkferlar og menning að styðja við öryggi.

Alvarlegt atvik er einnig gríðar-



Þannig er markmið rannsókna að koma á umbótum, en ekki að finna blóraböggla.

legt áfall fyrir þá heilbrigðisstarfsmenn sem næstir standa. Á liðnum árum hefur oft verið rætt um réttaröryggi heilbrigðisstarfsmanna. Árið 2015 skilaði starfshópur skýrslu um alvarleg atvik í heilbrigðisþjónustu. Starfshópnum var falið að gera tillögur að verklagi í tengslum við tilkynningar og rannsókn vegna óvæntra dauðsfalla í heilbrigðisþjónustu, sem ætla má að rekja megi til mistaka, vanrækslu eða óhappatilviks við meðferð. Markmiðið var að tryggja að löggjöf, verklag og rannsókn vegna óvæntra dauðsfalla í heilbrigðisþjónustu, verði með sem bestum hætti. Hópurinn lagði fram tillögur sem því miður hafa ekki, enn sem komið er, náð fram að ganga. Forsenda þess að nauðsynlegar umbætur verði á þessu sviði er endurskoðun á þeirri lagaumgjörð sem við á og brýnt að þeirri vinnu verði flýtt. Það er mikið óréttlæti ef heilbrigðisstarfsmður þarf að svara til saka fyrir atvik þar sem til dæmis undirmönnun eða aðrir kerfisbundnir ágallar réðu mestu. Vissulega getur komið fyrir að starfsmaður valdi atviki með ásetningi eða stórkostlegri vanrækslu, en það er sem betur fer afar sjaldgæft. Í langflestum tilvikum er um að ræða fólk sem mætir til krefjandi vinnu til að gera sitt besta, oft við erfiðar aðstæður.

Það er þekkt erlendis frá að ef hart er gengið fram gagnvart einstaklingum þegar alvarleg atvik verða, getur það haft þær afleiðingar að fólk ráði sig síður til starfa þar sem hætta á atvikum er hvað mest. Eins, að fólk skýri síður frá atvikum, en þá kann að glatast mikilvægur lærdómur og tækifæri til umbóta. Það er farsælla að leggja áherslu á þá kerfislægu þætti sem þarf að laga. Með því verður starfs- umhverfi heilbrigðisstarfsmanna öruggara og öryggi sjúklinga jafnframt meira. ■

# Vertu klár fyrir skólann

## Það sem þátttakendur uppskera:

- Aukið sjálfstraust, sterkari sjálfsmynd og trú á eigin getu
- Hugrekki til að segja sína skoðun óháð áliti annarra
- Kjark til að tala um eigin líðan og annarra
- Leiðir til að eignast vini, bæta samskipti og styrkja sambönd
- Þor til að koma hugmyndum sínum á framfæri og hafa áhrif
- Betra skipulag og skýrari markmið
- Jákvætt viðhorf og kvíða/streitustjórnun



## Námskeið hefst:

10 til 12 ára 25. september 10.00-13.00 átta laugardaga í röð  
13 til 15 ára 21. sept. 17.00 -20.30 einu sinni í viku, 9 skipti  
13 til 15 ára 23. sept. 17.00 -20.30 (í Hafnarfirði), 9 skipti  
13 til 15 ára 5. okt. 17.00 -20.30 (í Garðabæ), 9 skipti  
16 til 19 ára 22. sept. 18.00-22.00 einu sinni í viku, 9 skipti  
20 til 25 ára 23. sept. 18.00-22.00 einu sinni í viku, 9 skipti

Skráning á dale.is eða 555 7080  
Ókeypis kynningartími dale.is/ungtfolk



\*Hægt er að nota fristundastyrki bæjarfélaga sem greiðslu - Youth\_Ad\_071921



# Það verður ekki á allt kosið – vöndum valið



Guðjón Sigurbjartsson formaður Pírata í Reykjavík

Samkvæmt rannsóknum velur um helmingur kjósenda stjórnmalaflokk síðustu vikurnar fyrir kjördag, þar af fjórði hver síðasta sólarhringinn.

Fólk skiptir frjálsgla um flokka en mikilvægt er að mynda sér stjórnmalaskoðun út frá almennum lífsgildum, fremur en óabyrgum yfirboðum stjórnmalaflokka á örvæntingarfullum atkvæðaveiðum. Hér eru nokkur viðmið.

### Efnahagsmál: Hægri – vinstri

Við erum flest nálægt miðjunni „sósíaldemókratar“ og í meginatriðum nokkuð sammála um samfélagsgæði. Við styðjum flest frjálst atvinnulíf, félagslegan jöfnuð, jöfn tækifæri, blandað hagkerfi, virka samkeppni í atvinnulífinu en greinir á um ýmislegt, svo sem hvernig veita á þjónustu sem kostuð er af skattgreiðendum svo sem heilbrigðisþjónustu.

### Heilbrigðismál:

#### Opinber rekstur – einkarekstur

Flest erum við sammála um mikilvægi góðrar heilsu, forvarna og góðrar, nánast frírrar heilbrigðisþjónustu, á kostnað skattgreiðenda, en ekki hvernig bæta á þjónustuna.

Við sem erum hægra megin og nálægt miðjunni teljum gagnlegt að bjóða út þjónustubætti og nýta þannig samkeppnishvata til að bæta þjónustuna og lækka tilkostnað. Þau vinstrisinnuðu telja einkarekstur óheppilegan á þessu sviði, því arðsemiskrafa dragi úr þjónustunni.

### Frjálslyndi – íhaldssemi og tengdar skoðanir

Frjálslynt fólk er almennt opið fyrir breytingum, styður alþjóðasam-



vinnu, er jákvætt gagnvart fleiri nýbúum og styður almannahag umfram sérhagsmuni.

Íhaldssamt fólk vill gjarnan fara hægar í breytingar, er skeptískt á alþjóðasamvinnu, vill takmarka mjög fjölda innflytjenda, er upp til hópa þjóðernissinnað og styður sérhagsmuni svo sem útgerðar og bænda, jafnvel þó það komi niður á almannahag.

### Umhverfismál – loftslagsmál

Flest viljum við að mikið verði gert til að koma í veg fyrir loftslagshörmungar vegna hömlulausrar hlýnunar, en okkur greinir á um mikilvægi og leiðir.

Við þau frjálslyndu erum tilbúin til að gera það sem gera þarf, taka fulla ábyrgð, helst án þess að það komi niður á fátæku fólki. Við viljum endurheimta votlendi,

stöðva lausagöngu búfjár, stórefla bindingu kolefnis með skógrækt, stórfelldri uppgræðslu lands jafnvel með lúpínu; og græna orkuframleiðslu og jafnvel vindmyllugarða á afviknum stöðum, enda fjárhagslega áhugavert fyrir land og þjóð.

Þau þjóðernissinnuðu og íhaldsömu sem mest verja sérhagsmuni bænda, eru síður til í að stöðva lausagöngu búfjár og endurheimta votlendi, þó það séu ódýrustu og áhrifaríkustu aðgerðirnar til að draga úr losun og auka bindingu kolefna. En þau eru mörg til í vindmyllugarða og að nýta græna orku frá þeim, enda getur það komið hinum dreifðu byggðum vel.

### Stjórnarskráin

Flest viljum við nýju stjórnarskrána enda fyrsta stjórnarskráin sem

unnin hefur verið hér frá grunni með lýðræðislegum hætti. Hún stuðlar líka að jöfnu atkvæðavægi og gerir almenningi kleift að vísa umdeildum málum í þjóðaratkvæði og fleira gott mætti telja.

En þau íhaldssömu og þjóðlegu sem gæta mest sérhagsmuna útgerðar, bænda og landsbyggðar, vilja hins vegar fara hægt í sakirnar og samþykkja aðeins það sem kemur þeim vel þó það komi niður á almenningi „á mölinni“.

### Þróun atvinnulífsins – nýsköpun

Flest viljum við öfluga nýsköpun til að takast á við ný verkefni framtíðar og byggja undir næga velferð og vel-sæld landsmanna í opnum heimi.

Við þau frjálslyndu erum til í að bæta vaxtarskilyrði hér með stöðugum alþjóðlegum gjaldmiðli, hóflegum sköttum, traustum innviðum og traustu, spillingarlausu lýðræðis-samfélagi. Þau þjóðlegu og íhaldsömu vilja hins vegar fara hægar í sakirnar svo það komi örugglega ekki niður á gömlu ríkisvernduðu atvinnuvegunum, jafnvel þó það þýði færri góð atvinnutækifæri hér á landi.

### Þú átt leikinn, þitt er valið

Stefnur einstakra stjórnmalaflokka eru í sumu mótsagnakenndar en auðveldlega má þó greina hvar þeir flestir standa á ofangreindum kvörðum.

Almennt er betra að velja flokk með grunnstefnu sem er vænleg fyrir samfélagið, en hlaupa síður eftir uppsprengdum óraunsæjum kosningalofordum örvæntingarfullra flokka í fallhættu. Vonandi hjálpar þessi samantekt einhverjum til þess að átta sig og velja vel. ■

## Þeir sem alltaf tala fyrir hönd þjóðarinnar



Brynjar Nielsson þingmaður Sjálfstæðisflokksins og í 3. sæti í Reykjavíkurrkjördæmi norður

Til eru nokkrir stjórnmalaflokkar sem reyna að sannfæra aðra um að helstu stefnumál þeirra séu í samræmi við vilja þjóðarinnar. Vísa þeir gjarnan í eigin rannsóknir og skoðanakannanir því til stuðnings. Almennigur fær að vísu aldrei að vita forsendur eða framsetningu í slíkum rannsóknum og könnunum.

Félagsskapur sem kallar sig þjóðareign, og stuðningsmenn Viðreisnar og Samfylkingarinnar föstra, lét gera könnun um viðhorf manna til fiskveiðistjórnunarkerfisins. Mátti helst skilja niðurstöðuna þannig að 77% landsmanna væri á móti núverandi kerfi og vildu að allar aflaheimildir, sem útgerðir hafa keypt dýrum dómi, yrðu fyrndar um 5-10% á ári og seldar hæstþjóðanda, sem teldist þá markaðsgjald. Svona kannanir segja lítið þegar einungis um helmingur svarar og engar forsendur liggja fyrir um hvernig svona útboð á aflaheimildum yrði framkvæmt. Svo þykist ég vita að enginn sem tók þátt í könnuninni hafi kynnt sér greinargerð sérfræðinga úr vísindasamfélaginu frá 2010 um skaðsemi þessarar fyrningar- og útboðsleiðar fyrir land og þjóð. Það má vel vera að meirihluti þjóðarinnar vilji að útgerðin greiði hærri skatta og gjöld fyrir nýtingu auðlindarinnar. Til að svo verði þarf hvorki auðlindaákvæði í stjórnar-

Almenningur fær að vísu aldrei að vita forsendur eða framsetningu í slíkum rannsóknum og könnunum.

skrá né að fara fyrningarleið og selja aflaheimildir hæstþjóðanda.

Það var heldur ekki tilviljun að BSRB, sem er eins og hvert annað útibú frá Vg og Samfylkingunni, kostaði könnun Félagsvísindastofnunar um afstöðu landsmanna til einkarekstrar í heilbrigðiskerfinu, svona rétt fyrir kosningar. Niðurstaðan var sú að um 80% voru mótfallin einkarekstri í heilbrigðiskerfinu. Svarhlutfallið reyndist einungis 43% og eins og svo oft áður veit almenningur ekkert um forsendur sem gefnar eru eða framsetningu í könnuninni. En hvers vegna ætti rekstrarform að skipta þá máli sem þurfa heilbrigðisþjónustu? Það læðist að mér sá grunur að ekki viti allir að þjónustan er að mestu greidd af skattfé hvort sem ríkisstarfsmaður innir hana af hendi eða heilbrigðisstarfsmenn í einkarekstri. Við erum öll sjúkra trygð. Það sem skiptir landsmenn máli, og þarf enga skoðanakönnun til að leiða í ljós, er að kostnaðarhlutdeild þeirra sé sem minnst og að hér sé ekki tvöfalt heilbrigðiskerfi, þannig að efnameiri geti greitt fyrir hraðari og betri þjónustu. Við munum fá tvöfalt heilbrigðiskerfi ef könnunin endurspeglar raunverulegan vilja þjóðarinnar. ■

## Hið nýja Atlantis



Magnús Árni Skjöld skipar 4. sæti á framboðslista Samfylkingarinnar í Reykjavík norður

Goðsögnin um Atlantis er flestum kunn. Um hið mikla meginland sem eyddist í flóði, sem leiddi til þess að mikil siðmenning lagðist af og fólk þurfti að flýja í stórum stíl á aðrar slóðir. Lengi hefur verið deilt um sannleiksgildi þessarar frásagnar, þó líklegt sé að hún eigi sér rætur í einhverjum atburðum sem hafa átt sér stað einhvern tímann í fyrndinni. Að sumu leyti má segja að mannkynið standi frammi fyrir slíkum atburðum í dag. Og það af eigin völdum.

Eftir útkomu skýrslu milliríkjanefndar Sameinuðu þjóðanna núna í byrjun ágúst er ljóst að við erum ekki lengur í þeirri stöðu að takast á við loftslagsvána áður en hún skellur á okkur, heldur eru áhrifin nú þegar farin að raungerast. Staðan núna er sú að við getum haft áhrif á hversu mikil hækkun hitastigs verður, með því að hætta að nota jarðefnaeldsneyti og haga okkur á þann hátt að gróðurhúsalofttegundir haldi áfram að safnast fyrir í andrúmsloftinu. Að því leyti má finna bjartsýnis-tón í þessari svörtu skýrslu. Ef við myndum algerlega snúa af þeirri leið sem við höfum verið á undanfarnar aldir og ná losun niður í 0 á þessum áratug, gæti það samkvæmt skýrslunni tekið um 20 ár fyrir loftslagið að jafna sig. Allt eru það hins vegar getgátur byggðar á líkum, en það er alveg skýrt að hlýnun jarðar er af okkar völdum og afleiðingarnar eru farnar að koma fram. Og þær munu bara versna.

Þessar afleiðingar eru þurrkar og tilfærslur á loftslagsbeltum til norðurs. Aukin úrkoma og öflugri stormar. Flóð, sem áður áttu sér stað um það bil einu sinni á öld munu eiga sér stað einu sinni á ári að jafnaði. Sjávarborð mun hækka um á bilinu 1–20 metra eftir því hversu mikil hlýnunin verður. Sumir vísindamenn hafa jafnvel talað um 50 metra í verstu sviðsmyndunum. Það þarf auðvitað ekki að taka fram hvílíkar afleiðingar slík hækkun sjávar hefur á þéttbýl svæði sem liggja lágt og eru margar stærstu borgir heims á slíkum svæðum. Aðeins eins metra hækkun á sjávarmáli myndi þýða verulega ógn við fjölmennar strandborgir á borð við New York, Tókýó, Mumbai, Dhaka, Rio de Janeiro, Lagos og Kaíro. Það, til viðbótar við aukna úrkomu og öfluga storma, mun skapa gríðarleg vandamál og líklega leiða til mikilla fólksflutninga, með þeim áskorunum sem slíku fylgja. Flóttamannabylgjan mikla árið 2015, í kjölfar Sýrlandsstríðsins, verður eins og neðanmálgrein í þeim samantætti. Þannig mun hækkun sjávarborðs um 2 metra miðað við núverandi búsetumynstur leiða til þess að um 187 milljónir manna missa heimili sín og um 1,8 milljónir ferkilómetrar af landi munu tapast. Að sama skapi munu þessar breytingar hafa alvarleg áhrif á ferskvatnsstöðu og hætta er á að átök geti brotist út um aðgang að fersku vatni, sem verður fyrirsjáanlega af skornum skammti, en spár gera ráð fyrir að innan þriggja áratuga muni, ef fram heldur sem horfir, um fimm milljarðar manna búa á svæðum sem búa við skort á ferskvatni.

Stærsta ábyrgðin liggur á herðum ríkisstjórna heimsins, sem koma saman í október með tillögur til að mæta skuldbindingum Parísarsátt-

málans frá 2015, sem miðar að því að halda hlýnun jarðar undir 2 gráðum miðað við upphaf iðnbýltingar. Þessi hækkun er auðvitað meðaltal, en hækkunin er meiri yfir landi en yfir sjó og meiri nær pólsvæðunum en fjær þeim. En ábyrgðin er líka á okkar herðum, okkar allra og beinist sérstaklega að neysluvenjum okkar. Þannig er kjötframleiðsla það atferli sem einna mest áhrif hefur á útblástur lofttegunda sem stuðla að hækkandi hitastigi. Áðurnefnd milliríkjanefnd Sameinuðu þjóðanna mælti með því í skýrslu árið 2019 að mannkynið myndi leitast við að draga úr kjötneyslu og neyta plöntuafurða í meira mæli. Til þess að svo megi verða þurfa ríkisstjórnir að skapa skilyrði til þess og hætta að ýta undir kjötframleiðslu með fjárhagslegum hvötum. Þessi hvatningarorð milliríkjanefndarinnar eiga vel við hér á landi, þar sem stutt er duglega við framleiðslu kjöts til manneldis, með óæskilegum áhrifum á umhverfi og heilsu. Við sjálf getum flýtt fyrir slíkri breytingu með því að draga úr neyslu kjöts. Í öðru lagi þurfa orkuskipti að eiga sér stað og þar hafa ríkisstjórnir einnig veigamiklu hlutverki að gegna, með því að búa til hvata fyrir þau og þá innleiða bann við brennslu jarðefnaeldsneytis áður en áratugurinn er úti.

Við Íslendingar getum tekið forystu í baráttunni við loftslagsvána, en til þess að svo megi verða þarf ríkisstjórn Íslands að sýna meiri kjark en gert hefur verið hingað til. Það hefur reynst erfitt að hvetja þá sem um véla til dáða gegn þessari vá, sem raungerist svona hægt. Auðveldara er að ná fram aðgerðum þegar áföllin ríða yfir skynðilega, eins og t.d. í tilfelli Covid-19. En merkin um hið nýja Atlantis eru allt um kring og tíminn til að bregðast við er núna. Annars verður það um seina. ■



# Framsókn er enginn miðjuflokkur



Ole Anton Bieltvedt  
alþjóðlegur kaup-  
sýslumaður og  
stjórnmalarynir

Sigurður Ingi og aðrir forystumenn Framsóknarflokksins reyna að ná stuðningi og fylgi með því að full-yrða að þeir séu frjálslyndur miðju-flokkur, hinn eini sanni miðju-flokkur á Íslandi.

Á þessum grundvelli þykist for-  
maðurinn vera til þess kjörinn að  
stofna til og leiða nýja ríkisstjórn.  
Hann geti sameinað það, sem kall-  
ast hægri og vinstri, á frjálsræðis-  
legum miðjugrundvelli. Hann geti  
haft allt og alla í huga, á báðum  
vængjum stjórnmálanna, séð um  
alla og sinnt öllum.

Hljómar vel, en, það sem gildir  
er auðvitað ekki hljómurinn og  
yfirborðið, heldur það sem rétt  
er. Það rétta er að Framsóknar-  
flokkurinn er enginn frjálslyndur  
miðjuflokkur, sem gæti sameinað  
og samstillt stjórnmálaöfl landsins,  
heldur flokkur einangrunarstefnu  
og kyrrstöðu.

Í raun er munurinn á Fram-  
sókn og Miðflokki enginn, enda  
tvær greinar af sama meidi, nema  
þá það að Sigmundur Davíð étur  
hrátt nautahakk úti í móa og eltir  
sér um velli með hundum, sem Sig-  
urður Ingi gerir ekki, svo vitað sé.

Munurinn á Framsókn og Mið-  
flokki liggur helzt, eða eingöngu, í  
því að báðir þessir menn vildu vera  
formenn Framsóknar, sem auð-  
vitað gekk ekki, þess vegna urðu  
flokkarnir tveir. Það var enginn  
málefnalegur ágreiningur!

## Af hverju er Framsókn ekki miðjuflokkur?

Í Norður-Evrópu er 15 frjálslyndir  
miðjuflokkar, sem svo vilja vera,  
og flestir þeirra eru það líka. 13  
þeirra, um öll Norðurlönd og  
norðaustur Evrópu skilja, að sam-  
einuð Evrópa er lífsnauðsyn, ef  
álfan á að geta staðið af sér ógnir  
framtiðarinnar, varið menningu  
sína, velferð, lifnaðarhætti og sitt  
mannlíf, en árið 2100 verða jarðar-  
búar orðnir um 11.5 milljarðar, á  
sama tíma og Evrópubúar verða  
enn ekki nema 500 milljónir  
manna – fjöldi Evrópubúa stend-  
ur í stað – þannig að Evrópubúar  
verða rétt 4% mannkyns.

Sannir miðjuflokkar þessara  
13 landa, sem flestir eru kenndir  
við „Center“, skilja þessa stöðu  
og styðja Evrópu og mesta mögu-  
lega sameiningu hennar, þó sem  
bandalag sjálfstæðra þjóðríkja, í  
formi Evrópubandalagsins, af öllu  
afli og heilshugar.

Þessir sömu 13 flokkar gera sér  
grein fyrir feikilegum efnahags-  
legum og þjóðfélagslegum kostum  
þess að taka upp evruna, beint eða  
óbeint, en uppbygging atvinnu-  
lífsins og hvatning til nýsköpunar  
og framtaks, sem aftur er grund-  
völlurinn fyrir blómlegu atvinnu-  
lífi, byggist einmitt á því að menn  
hafi traustan, stöðugan og fyrir-  
sjáanlegan efnahagsgrundvöll  
ásamt með ríflegu ódýru fjár-

magni, sem kostar kannske 1-2%  
á ári, til að fara í sínar fjárfestingar  
og uppbyggingu.

Hvoruga þessa staðreynd skilur  
Framsókn. Forystumenn flokks-  
ins fullyrða, að þeir séu systur-  
flokkur þessara 13 flokka, en það  
eru þeir ekki í reynd, því Fram-  
sókn er læst og kolföst í gömlum  
íhaldskreddum og -kenningum  
um það að viðtækt og náð sam-  
starf við evrópskar vina- og frænd-  
þjóðir sé ekki aðeins varhugavert,  
heldur hættulegt, ásamt með Sent-  
erpartiet í Noregi, öðrum gömlum  
og steinrunnum bændaflokki.

Þessir tveir flokkar, sem þykjast  
vera í hópi 15 frjálslyndra miðju-  
flokka í Norður-Evrópu, standa  
einir og einangraðir, í sínu stein-  
runna íhaldsformi úti í horni, og  
eiga ekki heima meðal hinna.

Sjáið þið og heyrið þið nú í Sig-  
urði Inga í umræðuþættinum Pól-  
ítík með Páli Magnússyni á Hring-  
braut 25. ágúst síðastliðinn. Þar  
kemur ekki aðeins fram að hann  
hatast við Evrópu, heldur fer hann  
þar með alrangar fullyrðingar, til  
að reyna að styðja mál sitt, þar  
sem hann staðhæfir að ESB hafi  
„stigið á fætur ríkisstjórnarinnar“  
við útvegum Covid-bóluefnis, en  
það var einmitt fyrir velvild og  
jákvætt samstarf við ESB, sem  
Íslendingar fengu sín bóluefni  
fljótt og vel.

Ella hefðum við setið uppi ein-

göngu með aðgang að rússnesku  
eða kínversku bóluefni. Það hefði  
kannske glatt Sigurð Inga og hans  
fylgjendur, en ekki aðra lands-  
menn.

Ég vil benda kjósendum á þá  
staðreynd, að einu flokkarnir, sem  
berjast fyrir frjálsræði og miðju-  
pólitík, eru Viðreisn, sem hneigist  
bæði til hægri og vinstri, út frá  
miðju, og svo Samfylkingin, sem  
hallast meira til vinstri. Píratar  
eru líka ágætur valkostur, ekki  
sízt, hvað varðar velferð dýra,  
villtra og haldinna.

Saman spanna þessir þrír flokk-  
ar þann kjarna stefnu- og stjórn-  
mála, þeirra hagsmunamála, sem  
mestu máli skipta fyrir Íslend-  
inga, þeirra öryggi, efnahagslega  
afkomu og velferð, einkum og sér  
í lagi fyrir góða og örugga framtíð  
barna okkar og barnabarna.

Einangrunarsinum og íhalds-  
öflum, eins og mér finnst að skil-  
greina verði Framsóknarflokkinn,  
verður að forðast að veita völd, svo  
og öðrum öfgaflokkum, til hægri  
og vinstri.

Þessi greining, þetta mat og  
þessi ráðgjöf kemur frá manni sem  
hefur farið víða, upplifað margt,  
tekist á við margvísleg verkefni í  
mörgum löndum, í meira en hálfa  
öld, er frjáls og óháður flokkum,  
með sína skoðun og afstöðu, og  
á engra hagsmuna að gæta neins  
staðar. ■

# Hvað á að kjósa?



Ingibjörg  
Ásgeirsdóttir  
heimavinnandi  
húsmóðir

Nýlega átti ég samtál við vinkonu  
mína sem vakti mig til umhugs-  
unar. Við töluðum meðal annars  
um stjórnmálin og hún tilkynnti  
mér að hún ætlaði að kjósa annan  
flokk en venjulega því henni leist  
engan veginn á konuna sem nú fer  
fyrir hennar flokki í kjördæminu.  
Hún hafði hins vegar hlustað á karl  
sem talaði svo henni líkaði og var í  
efsta sæti á lista annars flokks. Ég  
reyndi að mögla og spurði hvort  
það væri ekki betra að kjósa stjórn-  
málaflokk eftir málefnalegri stefnu  
hans, en féllst á að í okkar litla landi  
væri kannski ekkert vitlaust að  
kjósa einstakling sem maður teldi  
líklegt að kæmist á þing og ynni þar  
af skynsamlegu viti og gæti unnið  
vel með öðru fólki.

Forystufólki ríkisstjórnarinnar,  
sem kemur meðal annars sitt af  
hvorum enda stjórnmálanna,  
hefur tekist að vinna saman að  
góðum málum þó það sé ekki sam-  
mála um alla hluti. Það virðist líka  
vera svo að stefnur flokkanna eiga  
meira sameiginlegt heldur en það  
sem sundrar, sem er þó oftast það  
sem haft er hæst um.

Hverjir eru ekki umhverfis-  
verndarsinnar, hverjir vilja ekki  
að fólk hafi atvinnu, að landið

haldi sjálfstæði sínu, að fyrirtæki  
geti starfað og blómstrað, að jafn-  
rétti ríki, að fátækt sé útrýmt, að  
heilbrigðiskerfið og menntakerfið  
virki vel og að fólk geti átt áhyggju-  
laust ævikvöld og svo framvegis?  
Þetta er allt spurning um jafnvægi,  
forgangsröðun og aðferðir til að ná  
settu marki.

Ég tek ofan fyrir þeim sem nú  
hafa sýnt fram á að það er hægt  
að vinna saman að mikilvægum  
málum, finna lausnir sem allir geta  
sætt sig við og jafnvel að lifa við það  
að fá ekki allt í gegn sem maður  
helst hefði kosið.

Annað sem hefur vakið virðingu  
mína fyrir þeim þremur sem leiða  
ríkisstjórnina er hvernig þau tala  
og alveg sérstaklega hvernig þau  
tala ekki. Þau eiga það nefnilega  
sameiginlegt að tala málefnalega  
og kurteislega um þau mál sem  
tekist er á um, en nota ekki þá vin-  
sælu aðferð að tala niður til og gera  
lítið úr pólitískum andstæðingum  
til að hefja sig sjálf og sína stefnu  
á stall. Það þýðir ekki að þau geti  
ekki barist fyrir sínum málefnum,  
því það eru þau líka fullfær um.

Við erum mörg orðin leið á  
pólitískum skoðanaskiptum sem  
byggjast á skitkasti og niðurrífi en

Enginn  
einn  
flokkur fær  
allt sem  
hann vill.  
Allir þurfa  
stundum  
að gefa  
eftir og  
finna leið  
til sátta.

Það eru því miður nokkuð margir  
sem komast ekki af án slíks mál-  
flutnings. Forystufólk stjórnar-  
andstöðuflokka hefur í kosninga-  
baráttunni til dæmis gert sig sekt  
um að tala um samvinnu stjórnar-  
flokka af fyrirlitningu og segja  
það til marks um að flokkar séu í  
skúffum hjá öðrum, hafni eigin  
stefnu og jafnvel grunngildum  
sínum í stjórnarsamstarfinu, að  
ekki sé nú talað um yfirlýsingu um  
að vilja breyta skrifstofuhúsnæði  
eins flokks í almenningssalarni  
og ráða fyrrverandi ráðherra sem  
klósettvrörð. Enginn þessara flokka  
kemst í ríkisstjórn án samstarfs við  
aðra og því spyr ég, hvernig ætlar  
þetta fólk að vinna með öðrum ef  
það hefur þessa sýn á samstarf við  
fólk sem hefur aðrar skoðanir?

Ég hef ekki heyrt Katrínu Jakobs-  
dóttur, Bjarna Benediktsson eða  
Sigurð Inga Jóhannsson tala með  
þessum hætti um sín stefnumál  
eða sína pólitísku andstæðinga, en  
þau flytja þó mál sitt af einurð og  
stefnufestu svo allir skilja.

Ég er þakklát fyrir það að búa  
í lýðræðisríki þar sem fulltrúar  
margra sjónarmiða og gilda sitja á  
þingi og þurfa í störfum sínum að  
taka tillit til þess að þjóðin hefur

ekki öll sömu skoðanir, viðhorf eða  
forgangsmál. Það væri dapurlegt að  
hafa einræðisherra eða stjórn með  
einn stjórnmálaflokk að baki, eina  
skoðun, eina stefnu, engin skoð-  
anaskipti, engin átök heldur bara  
einróma ákvarðanir. En við slíkt  
stjórnmálaástand búa auðvitað  
margir í þessum heimi.

Það er mikilvægt að á þingi þurfi  
fólk að hlusta á skoðanir annarra  
og virða þær, reyna að skilja hvað  
að baki liggur og vinna loks að því  
að finna leið sem allir geta verið  
nokkuð sáttir við. Enginn einn  
flokkur fær allt sem hann vill. Allir  
þurfa stundum að gefa eftir og  
finna leið til sátta.

Núverandi ríkisstjórn hefur sýnt  
að hún er fær um að vinna með  
þessum hætti, forystufólk stjórnar-  
flokka sýnir hvert öðru greini-  
lega virðingu sem stundum skortir  
í máli annarra stjórnmálamanna.

Fólkið sem býður sig fram til setu  
á Alþingi hefur væntanlega allt  
þann tilgang að stuðla að því að  
gera íslenskt samfélag betra. Gott  
væri að skiptast á skoðunum með  
það í huga að allir þátttakendur  
stefna í raun að því sameiginlega  
marki, þó menn kjósi mismunandi  
leiðir til að ná því. ■

# Heilbrigðisþjónusta óháð efnahag



Bjarni  
Benediktsson  
formaður  
Sjálfstæðisflokksins  
og fjármála- og  
efnahagsráðherra

Sjálfstæðisflokkurinn mun taka  
upp nýja þjónustutryggingu – lof-  
orð um heilbrigðisþjónustu innan  
90 daga. Fólk á að fá nauðsynlega  
heilbrigðisþjónustu, óháð efna-  
hag, þegar hennar er þörf. Þjón-  
ustutryggingin styrkir heilbrigðis-  
kerfið og byggir á samvinnu hins  
opinbera og sjálfstætt starfandi  
heilbrigðisstarfsfólks. Heilbrigðis-  
kerfið er dýrmætt, burt með bið-  
listana.

**Stöðugleiki og lágir skattar**  
Við læknum skatta. Við sýnum

ábyrgð í ríkisfjármálunum, varð-  
veitum stöðugleikann og lágt  
vaxtastig. Öflugt atvinnulíf  
þrífst best undir ríkisstjórn Sjálf-  
stæðisflokksins og fólk hefur það  
betra, nýsköpun heldur áfram að  
blómstra og fleiri störf verða til.  
Fjölflokka ríkisstjórn án Sjálfstæð-  
isflokksins er ávisun á ósjálfbæran  
ríkisbúskap, skattahækkanir og  
óábyrga skuldasöfnun.

**Íslensk orka eða innflutt olía?**  
Rafbílavæðing íslenska bílaflotans  
er eftirtektarverð á heimsvísu og

erum við sú þjóð sem stendur sig  
næstbest í rafbílavæðingunni. En  
betur má ef duga skal.

Við ætlum að verða fyrst þjóða  
til að verða óháð olíu að fullu með  
því að nota græna orku á skipin  
okkar og flugvélar. Fjölflokka  
vinstristjórn án Sjálfstæðisflokks-  
ins mun ekki byggja upp nauðsyn-  
lega innviði til þess að svo megi  
verða.

Við höfum skýra stefnu.

**Land tækifæranna**  
Íslendingar hafa fulla ástæðu til

bjartsýni eftir heimsfaraldurinn,  
sem kom harðar niður á okkur  
en löndunum í kringum okkur.  
Atvinnuleysi fer minnkandi,  
atvinnulífið er að ná vopnum  
sínum á ný. Skattar hafa lækkað,  
kaupmáttur vaxið. Útflutningur á  
hugviti hefur margfaldast.

Á næsta kjörtímabili getum við  
tekið stór skref í loftslagsmálum  
með orkuskiptum, byggt upp vel-  
ferðarkerfið okkar og fjárfest í  
fólki og hugmyndum. Sjálfstæðis-  
flokkurinn er tilbúinn að leiða þær  
breytingar. ■

Heilbrigðis-  
kerfið er  
dýrmætt,  
burt með  
biðlistana.



## Merkisatburðir

- 1630** Borgin Boston í Bandaríkjunum er stofnuð af breskum landnemum.
- 1631** Gústaf Adolf II. Sviakonungur vinnur sigur á her-sveitum Tillys í orrustunni við Breitenfeld.
- 1844** Fyrstu alþingiskosningar eru haldnar í Reykjavík. Sveinbjörn Egilsson hlýtur flest atkvæði, 15, en hafnar þingsetu og því verður Árni Helgason þingmaður með 11 atkvæði.
- 1896** Eldur sést í hafi frá Landeyjum, suðvestur af Hellis-ey.
- 1966** Vegur fyrir Ólafsfjarðarmúla er formlega opnaður.
- 1988 Sumarólympíuleikar** eru settir í Seúl í Suður-Kóreu.
- 1992** Landsbankinn tekur eignir Sambands íslenskra samvinnufélaga upp í skuldir og innlimar þar með Samvinnubankann.
- 2001** Kauphöllin í New York opnar fyrir viðskipti á ný eftir hryðjuverkin þann 11. september sama ár.
- 2011 Occupy Wall Street-hreyfingin** er formlega stofnuð í New York-borg til að mótmæla misskiptingu auðs.





+

Hjartans þakkir fyrir samúð og vinarhug við andlát bróður okkar og mágs,

**Ásmundar Jakobssonar**

Barmahlið 22.

**Jakob Jakobsson**  
**Aðalbjörg Jakobsdóttir**  
**Steinunn S. Jakobsdóttir**

**Móira Jakobsson**  
**Hallgrímur B. Geirsson**  
**Sverrir Hilmarsson**



+

**Reynir Torfason**

skipstjóri og listmálari,

andaðist mánudaginn 13. september sl.

Útför hans fer fram frá Ísafjarðarkirkju laugardaginn 2. október nk. kl. 14.

Streymt verður frá athöfninni á Facebook-síðu Viðburðastofu Vestfjarða.

**Aðstandendur hins látna.**



+

Ástkær móðir okkar, tengdamóðir, amma og langamma,

**Sigríður Þóra Ingadóttir** (Sisi)

Hjaltabakka 14, Reykjavík,

andaðist á Landspítalanum við Hringbraut þann 14. september.

Útförin fer fram frá Bústaðakirkju miðvikudaginn 22. september kl. 13.

**Rósa Dagný Grétarsdóttir**  
**Laufey Grétarsdóttir**  
**Ingi Grétarsson**

**Guðni Þór Arnórsson**  
**Eyþór Harðarson**  
**Svandís Geirsdóttir**

barnabörn og barnabarnabörn.



Guðni með bók sína Hallgerði sem kom út árið 2014.

FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

## Leiðir Hallgerðargöngu langbrókar um Laugarnesið

Guðni Ágústsson leiðir göngutúr um Laugarnesið á morgun, þar sem hann mun fræða gesti um Hallgerði langbrók.

arnartomas@frettabladid.is

Njáluunnandinn Guðni Ágústsson stendur fyrir Hallgerðargöngu í Laugarnesinu á morgun, laugardag. Þar mun hann flytja erindi um Hallgerði langbrók áður en hann leiðir gesti í stuttan göngutúr um svæðið þar sem Hallgerður lauk ævi sinni.

„Njáls saga er ein merkilegasta bók Íslendinga og heimsfræg,“ segir Guðni. „Hún segir frá svo mörgu merkilegu, þar á meðal Hallgerði langbrók, sem á mikið erindi við samtímann.“

Guðni segir Hallgerði sér mjög hugleikna. Hann hafi fyrirgefið henni alla sína reiði, því hann hataði hana sem strákur. „Ég áttaði mig síðar á því að hún var auðvitað frelsishetja kvenna og dætra okkar,“ segir hann. „Hún hafði mikil áhrif á kvennabaráttuna á sinni tíð og á mikið erindi við samtímann.“

Hallgerður glímdi við ýmsa erfiðleika frá unga aldri, á borð misnotkun og síðar einelti. „Fóstri hennar misnotaði hana í

”

Mér finnst að konur eigi að vera óhræddar við að vitna til hennar, enda var hún fyrsta konan í Íslandssögunni sem reis upp gegn ofbeldi karla og feðraveldinu.

æsku og það var mikið ástand í heimilslífi hennar sem barn,“ segir Guðni. „Þessi fallega stúlka gekk leið sem margar stúlkur hafa gengið.“

Þá átti Hallgerður í stormasömum hjónaböndum við þrjá menn. „Kinnhesturinn reyndist þeim banvænn í hvert sinn, hvort sem það var þorvaldur á Staðarfelli, Glúmur á Varmalæk eða Gunnar á Hlíðarenda,“ segir Guðni. „Það kostaði þá alla lífið.“

Að lokum lauk Hallgerður ævi sinni í Laugarnesi í Reykjavík, en þá jörð eignaðist hún í skiptum fyrir Varmalæk í Borgarfirði. „Ég mun segja betur frá því

hvar hún var grafin í kirkjugarðinum nokkru eftir að Íslendingar tóku kristni.“

## Hallgerði ætti að reisa styttnu

Guðni hefur frá unga aldri verið hugfanginn af Njálu og hefur sent frá sér mikið efni tengt sögunni. Hann hefur áður gengið með Hallgerði á Þingvöllum, sem og Skarphéðni og Gunnari. Þá las hann inn Njálu í hljóðbókarformi fyrir Storytel. Honum er einnig minnisstætt þegar hann hitti Hallgerði í Laugarnesinu þegar hann skrifaði samnefnda bók sína.

„Þá hitti ég hana þarna á hólnum,“ segir hann. „Hún sat í sólskininu og hárið var fagurt og mikið sem silki. Það ætti í rauninni að reisa styttnu af henni í Laugarnesinu því hún er svo gríðarlega merkileg í sögunni. Mér finnst að konur eigi að vera óhræddar við að vitna til hennar, enda var hún fyrsta konan í Íslandssögunni sem reis upp gegn ofbeldi karla og feðraveldinu.“

Athöfnin hefst klukkan 11 í Laugarnesinu og tekur um klukkutíma. Guðni hvetur áhugafólk um Íslendingasögurnar og kvenréttindi til að mæta og taka þátt. „Njáls saga liggur okkur svo nærri og er sönn þjóðargærsemi.“ ■

## Heimsklassakór í Hallgrímskirkju

arnartomas@frettabladid.is

Kór Clare College í Cambridge er í heimsókn á Íslandi og heldur tónleika í Hallgrímskirkju á morgun klukkan 17. Þar mun kórinn flytja, að mestum hluta, íslenska dagskrá sem hljóðrituð var í sumar og gefin verður út snemma á næsta ári af útgefandanum Harmonia Mundi.

Það er sjaldgæft að erlendur kór gefi út plötu með íslenskum verkum eingöngu og segir Sigurður Sævarsson, tónskáld sem á verk á dagskránni, dagskrá kórsins vera mikla lyftistöng fyrir íslensk tónskáld.

„Háskólakórarnir á svæðinu eru mjög öflugir og eru venjulega með aftansöng í kapellunni í sínum skóla þrisvar sinnum í viku,“ segir Sigurður. „Kór Clare College hefur ferðast mikið um heiminn, svo það er mjög spennandi að hann hafi tekið upp þessa íslensku tónlist.“



Kór Clare College í Cambridge hefur ferðast víða.

MYND/ADSEND

Á dagskránni eru meðal annars verk eftir Hjalmar H. Ragnarsson, Snorra Sigfús Birgisson, Tryggva M. Baldvinsson og Jón Ásgeirsson, ásamt verkum erlendra meistara. Sigurður hvetur allt áhugafólk um klassíska tónlist til að láta sjá sig í Hallgrímskirkju í dag.

„Þessi kór er í miklum metum og Harmonia Mundi er eitt af stærstu

útgáfufyrirtækjum í klassískri tónlist í heiminum,“ segir hann. „Það er mikil kynning sem stendur til í kringum útgáfuna og verður spennandi að sjá framhaldið. Fyrir okkur kórtónskáldin tel ég þetta vera stórt tækifæri.“

Tónleikarnir hefjast klukkan 17 á morgun, laugardag, og hægt er að nálgast miða á tix.is og við innganginn. ■





FORLAGIÐ

Alltaf opið á [www.forlagid.is](http://www.forlagid.is)

FÖSTUDAGUR 17. september 2021

KYNNINGARBLAÐ



Mannslíkaminn gefur frá sér mikinn hita við dans. FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON BRINK

## Líkamshitinn virkjaður

sandragudrun@frettabladis.is

Næturklúbbur nokkur í Glasgow í Skotlandi vinnur nú að því að nýta sjálfbæra orku sem verður til hjá gestum staðarins á dansgólfinu. Planið er að setja upp hitunar- og kælikerfi á skemmtistaðnum sem umbreytir líkamshita gestanna í orku sem hægt er að endurnýta. Þessi byltingarkennda tækni gæti sparað skemmtistaðnum allt að 70 tonn af kolefnislosun á ári.

### Fyrsta sinnar tegundar

Kerfið sem kallast Bodyheat er það fyrsta sinnar tegundar sem tekið er í notkun í Skotlandi en það notar varmadælur og vökva til að fanga líkamshitann sem gestir klúbbsins gefa frá sér.

Orkan sem kerfið býr til verður nýtt til að halda ljósunum logandi og tónlistinni gangandi á klúbbnum, sem heitir SWG3 og er mjög vinsæll í Glasgow. Þessa dagana er verið að prófa búnaðinn en kerfið verður formlega tekið í notkun þann 7. nóvember.

Tólf 150 metra djúpar holur hafa verið boraðar undir staðnum þar sem orkan er geymd og svo nýtt strax ef kæla þarf niður gestina eða hita bygginguna.

Mannslíkaminn getur sent frá sér mikið magn af umframhita í lokuðum rýmum. Magnið eykst þegar fólk dansar í lokuðum rýmum eins og á skemmtistöðum eða tónleikum og því ljóst að um er að ræða ónýtta auðlind. ■



Hallur Geir Heiðarsson er rekstrarstjóri Nettó og fagnar opnun tveggja nýrra og glæsilegra verslana.

FRÉTTABLAÐIÐ/EYÞÓR

# Tvær nýjar Nettóbúðir

Nettó opnaði í sumar tvær nýjar og glæsilegar verslanir, annars vegar í Nóatúni og hins vegar í Sunnukrika í Mosfellsbæ. Nítján verslanir ásamt netverslun Nettó eru starfandi í dag um land allt. **2**



Aðaláhersla Nettóverslananna er „Lægra verð og léttari innkaup,“ að sögn Halls Geirs Heiðarssonar, „en í því felst að við leitum leiða til þess að einfalda innkaupin fyrir viðskiptavinum okkar á besta verðinu og leggjum áherslu á ferskt og fyrsta flokks grænmeti og ávexti, lífrænar vörur sem og heilsuvörur. Kjöttborð er enn fremur nafnið á kjötlínu Nettó, en við erum með fyrsta flokks og ávallt ómeðhöldlaðar, íslenskar, pakkaðar kjötvörur undir vörumerkinu Kjöttborð,“ segir Hallur, sem hefur verið rekstrarstjóri hjá Nettó síðan 2013. „Þá hef ég verið hjá Samkaupum mun lengur, en ég hef verið viðloðandi Nettó-vörumerkið síðan 1994.“

Samkaup rekur rúmlega 60 matvöruverslanir um allt land og keyrir á fjórum verslanakeðjum, það eru Nettó, Krambúðin, Kjörbúðin og Iceland. Verslanir Samkaupa eru staðsettar um land allt og Nettó er með verslanir allan hringinn, á öllum stærri stöðum.

Nettó í Mosfellsbæ

Nettó í Sunnukrika í Mosfellsbæ var opnuð þann 4. júní síðastliðinn, en sú verslun hefur lengi verið í undirbúningi. „Viðskiptavinir í Mosfellsbæ hafa tekið versluninni afar vel. Verslunin er staðsett í glæsilegri nýbyggingu í Sunnukrika, undir heilsugæslustöðinni. Sölusvæðið í Nettó er 750 fermetrar og er þetta miðlungsstór búð. Hönnunin er þá bæði skemmtileg og opin. Þarna í kring er lítill kjarni með kjötbúð, apóteki og Atlantsolíu.

Aðaláhersla verslunarinnar er áfram á fyrsta flokks grænmeti og ávexti sem og lífrænar vörur og heilsuvörur. Þá erum við með nýbakað brauð sem við bökkum á staðnum.“

Nettó á grænum hosum

Nettóbúðin í Mosfellsbæ er önnur tveggja grænna Nettóverslana, en allar verslanir Nettó flokka enn fremur í lífrænt, pappa og almennt sorp. „Öll tæki og starfsemi verslunarinnar er með grænu skrefin í huga. Kælikerfið okkar er keyrt á koltvísýringi (CO<sub>2</sub>) í stað þess að keyra á öðrum kælimiðlum sem eru slæmir fyrir umhverfið. Koltvísýringur er umhverfisvænn kælimiðill og má nálgast víða. Að sama skapi eru öll kælitæki lokuð, sem kemur í veg fyrir óþarfa orkueyðslu. Við erum að sjá gríðarmikinn orkusparnað hjá þessari tegund kælitækja miðað við hefðbundnari tæki sem við erum með í öðrum verslunum. Þegar fram í sækir munum við vinna að því að skipta út öllum okkar kælitækjum fyrir þessa gerð kælitækja.

Næsta verkefni hjá okkur er verslun Nettó í Grindavík, þar sem ætlunin er að gera verslunina algerlega græna. Þetta er skemmtileg þróun sem mun halda áfram í hvert sinn sem tækifæri gefst og þegar verslanir þurfa uppfærslu.“

Græn skref gegn matarsóun

Nettó hefur vakið athygli á landsvísu fyrir sitt framtak í að sporna gegn matarsóun. „Í stað þess að henda vörum á síðasta söluðegi gefa allar Nettóverslanir stig-hækkandi afslátt eftir því sem nær dregur síðasta neyslu- eða söluðegi. Viðtökur við þessu framtaki hafa verið gífurlega góðar og fara þessar vörur alltaf strax, um leið og afsláttarmiðinn er settur á þær. Þannig forðum við þessum vörum frá því að enda í ruslinu.“

Nettó í Nóatúni

Verslun Nettó var svo opnuð í Nóatúni þann 23. júní. „Það tók ekki nema sex daga að gera versl-



Nettó í Sunnukrika er afar skemmtilega hönnuð búð með nóg af plássí. Viðskiptavinir í Mosfellsbæ hafa tekið versluninni fagnandi.



Heilsudagar hefjast í Nettó 23. september og verður þá mikið húllumhæ í gangi í verslunum.

FRÉTTABLAÐIÐ/EYÞÓR



Allir kælar í Sunnukrika ganga á umhverfisvænum koltvísýringi.

unina tilbúna til opnunar, enda var þetta töluvert öðruvísi verkefni en í Mosfellsbæ. Við fengum búðina svo til upp í hendurnar, enda hafa matvöruverslanir áður verið reknar í húsnæðinu. Sölusvæðið er um 500 fermetrar og því er búðin aðeins minni en flestar Nettóbúðir. Vöruúrvalið er þó gott og á staðnum er bakari. Viðskiptavinir geta því fengið allar okkar helstu áhersluvörur eins og ferskt grænmeti, lífrænar vörur, heilsuvörur, fyrsta flokks kjöt og

nýbakað og ilmandi brauð.“

Það má geta þess að Nettó er að detta inn í Heilsudaga. „Heilsudagar hefjast fimmtudaginn 23. september og verður mikið húllumhæ í gangi í verslunum okkar í tilefni þess.“

Samkaup í símann

Nettóbúðirnar eru nítján talsins í dag og eru allar, ásamt netverslun Nettó hluti af Samkaupaappinu. Samkaupaappið er vildarvina-kerfi sem allir viðskiptavinir Sam-



Nettó er þekkt fyrir frábært vöruúrval af heilsuvörum og lífrænum vörum.



Í Samkaupaappinu safnast 2% af öllum innkaupum sem inneign í búðunum.

kaupa hagnast á. „Samkaup reka verslanir um allt land og í fjórum keðjum, það eru Nettó, Kjörbúðin, Krambúðin og Iceland. Appið okkar er fyrsta sinnar tegundar á Íslandi og í fyrsta sinn safna viðskiptavinir inneign í verslanir Samkaupa. Þú færð 2 prósent af öllum innkaupum sem safnast saman í inneign, sem má svo nota í öllum verslunum Samkaupa. Vikulega eru sértílbóð í appinu sem gefa notendum aukaafslátt. Appið heldur enn fremur utan

um allar kvittanir viðskiptavina og auðveldar þeim allt utanumhald.“ ■

Opnunartími verslana Nettó í Sunnukrika í Mosfellsbæ og Nóatúni í Reykjavík er frá kl. 10-21 alla daga. Nettó á Granda og í Mjódd eru opnar allan sólarhringinn en allar upplýsingar um opnunartíma má finna á Netto.is. Einnig er þar hægt að versla í netverslun Nettó sem er opin allan sólarhringinn.



# Fyrstu skrefin

FÖSTUDAGUR 17. september 2021

KYNNINGARBLAÐ

Kynningar: Extra sf., Artasan, Englabörnin.



Matvinnsluvélin og pelavélin frá Baby Brezza létta undir með uppteknum foreldrum svo meiri tími gefst fyrir gæðastundir.

MYNDIR/ADSENDAR

## Frábærar vélar sem einfalda foreldrahlutverkið

Heildsalan Extra sf. hóf innflutning á vörum frá BabyBrezza árið 2015. Móttökurnar hafa verið mjög góðar, pelavélarnar slógu í gegn og matvinnsluvélin sem kom á markað 2019 hefur létt barnafjölskyldum lífið til muna. **2**



Brynjar Jóhannesson innflutningsstjóri hjá Extra sf. segir að frá því heildsalan hóf að flytja inn pelavélarnar hafi þær selst svo vel að líklega þekki flestir foreldrar ungra barna á Íslandi í dag þessa vöru.

„Við höfum verið með pelavélarnar frá árinu 2015 en matvinnsluvélin BabyBrezza Food-Maker Deluxe kom á markað hér á landi fyrir tveimur árum. Síðan þá hefur hún selst mjög vel. Hún virkar aðeins öðruvísi en samþærilegar vörur á markaði að því leyti að þú þarft ekki að hella á milli ef þú ert að gufusjóða og svo mauka. Þetta eru því færri skref og spara foreldrum tíma,“ útskýrir Brynjar.

„Það er engin fyrirhöfn að búa til sinn eigin barnamat með vélinni. Þú getur sett grænmetið, ávextina, kjötið eða hvað sem er í vélina og setur svo í gang. Þú hefur fullkomna stjórn á því sem er í barnamatnum. Vélín gufusýður í allt að hálf tíma og maukar svo í þrjár mínútur, svo er maturinn bara tilbúinn. Þú þarft ekki að standa yfir vélinni, heldur getur gert eitthvað annað á meðan vélín vinnur.“

Matvinnsluvélín frá BabyBrezza gufusýður og blandar barnamatinn í einni og sömu vélinni og í sama hólfinu. Það eina sem foreldrar þurfa að gera er að skera matinn niður og vélín sér um afganginn.

„Það eru margir sem nenna ekki að búa til barnamat af því það þarf að gufusjóða og taka svo upp úr pottinum og mauka og það getur verið heljarinnar vesen. En með matvinnsluvélinni er mjög auðvelt að búa til barnamatinn,“ segir Brynjar.

Það fylgja endurnýtanlegir skvísupokar með vélinni sem eru með zip lock-lás á hliðinni svo það er auðvelt að fylla á þær. Aðspurður hvort börnin geti ekki óvart opnað zip lock-lásinn segir Brynjar að engin hætta sé á því.

„Það er ekkert á skvísupokunum fyrir þau að toga í og opna svo það er engin hætta á að innihaldið sullist út um allt. Lásinn á hliðinni er til að gera foreldrum auðveldara fyrir að fylla á skvísurnar. Börnin drekka svo í gegnum stútinn. Einnhvern tímann voru til svokallaðar skvísustöðvar. Þá var innihaldinu troðið í gegnum stútinn. Það gat verið meiri háttar vesen. Þetta er miklu einfaldara og þægilegra,“ segir hann.

**Himnasending fyrir foreldra**  
BabyBrezza Formula Pro Ad-



Matvinnsluvélinni fylgja endurnýtanlegir skvísupokar fyrir börnin til að drekka úr.

MYND/ÆSEND

vanced pelavélín er að sögn Brynjars algjör himnasending fyrir foreldra með börn á þurrmjólk.

„Hugmyndin er að þú getir fengið tilbúinn pela fyrir barnið þitt á um það bil 10 sekúndum, eitthvað sem tæki þig vanalega 5-10 mínútur, jafnvel meira ef þú þarft að hita í örbylgjuofni og svo kæla undir krana. Þetta einfaldar það rosalega mikið að blanda og gera og græja, skafa af skeiðunum, telja hversu margar skeiðar þú ert búinn að setja út í og ég veit ekki hvað og hvað. Það getur alveg vafist fyrir mörgum,“ segir Brynjar.

„Hugmyndin á bak við pelavélina er fyrst og fremst sú að þú færð vatnið við rétt hitastig strax. Þú getur valið að fá vatnið frá 35 gráðum upp í 38 gráður. Vélín blandar duftinu við vatnið. Þú setur bara þína dufttegund í vélina og velur stillingar út frá því. Þú velur svo magnið frá 60-300 ml. Pelinn er alltaf tilbúinn til neyslu strax þegar vélín hefur blandað mjólkina. Engin froða, rétt hitastig og ekkert vesen.“

Vélín virkar með yfir 700 tegundum af dufti sem eru nokkurn veginn allar dufttegundir sem fást á Íslandi, líka ofnæmisduftið að sögn Brynjars. Hann segir mjög einfalt að hreinsa báðar vélarnar.

„Það er trekt framan á pelavélinni þar sem duftið blandast við vatnið. Hana má taka af og þvo í höndum eða uppþvottavél. Vatns-tankinn aftan á og duftþylkið má líka taka af og allt þolið þetta uppþvottavél. Það er eins með matvinnsluvélina. Það má taka skálina og hnífinn og setja í uppþvottavél. Þetta er sterkt og þolir það alveg,“ segir Brynjar.

**Góð nýting og tímasparnaður**

„Það er góð nýting á þessum vélum. Ég veit um foreldra sem keyptu vélina snemma og eru núna að nota hana fyrir annað eða þriðja barnið. Það er líka góð endursala á vélunum. Fólk hefur getað selt þær auðveldlega þegar það er hætt að nota þær.“

Brynjar segir að báðar vélarnar séu í raun mjög einfaldar í notkun og spari foreldrum mikinn tíma.

„Allt að 40 mínútur á dag sem hægt er að nýta í annað hvort sem það er að leika við barnið eða bara hvað sem er.“

Söluaðilar eru Tvö líf, Ólavía og Óliver í Glæsibæ, Lyfja, Elko og Græni unginn á Akureyri. ■

Nánari upplýsingar má nálgast á [babybrezza.is](http://babybrezza.is) og Facebook/Instagram: BabyBrezza Ísland



Pelavélín er orðin mörgun foreldrum á Íslandi kunn en hún undirbýr pelann á 10 sekúndum.



Vélín gufusýður matinn í hálf tíma og maukar hann svo niður í framhaldi af því. Á meðan geta foreldrarnir sinnt öðrum verkefnum eða bara slakað á.



Það eina sem þarf að gera er að skera matinn niður í Baby Brezza matvinnsluvélina og vélín sér um rest.





# GRÆJADU ÞIG UPP FYRIR FYRSTU ÁRIN

NÝ  
VARA

**Baby Brezza  
Deluxe barnamauksvél**

- Gufusúður og blandar barnamat á innan við 10 mín.
- Án BPA efna og auðveld í þrifum
- Skálina og hnífa má þvo í uppþvottavél
- LCD skjár

BRZ00141EU

28.995



NÝ  
VARA

**Baby Brezza  
Formula Pro Advanced pelavél**

- Einföld og fljótleg leið til að blanda pela
- 1,5 lítra vatnstankur
- 3 hitastillingar
- Virkar með öllum pelum

FRP0046EU

42.995



**Beurer  
hitamælir**

- Hægt að mæla yfirborðshitastig á t.d. pela
- Hægt að vista allt að 10 mælingar
- Sýnir dagsetningu og tíma
- Má sótthreinsa

BEURFT65



8.995



**Beurer  
Bluetooth barnavog**

- Beurer BabyCare snjallforrit
- 20 kg hámarksþyngd
- Innbyggt málband
- Stór LCD skjár

BEURBY90

9.995

# FRÍ SENDING Á NÆSTU N1 STÖÐ

Þú getur fengið fría sendingu á valdar N1 stöðvar með Dropp. Sæktu pakkann þegar þér hentar.



NÝ  
VARA

**Nedis  
innandýra öryggismyndavél**

- Full HD upptaka
- Wi-Fi, MicroSD
- Hátalari og hljóðnemi
- Hreyfiskynjari og nætursjón

WIFI30CGY

12.995



FLEIRI  
ÚTGÁFUR  
Í BÓÐI

**Neonate  
barnapia**

- Drifur 800 metra utandyra
- Baklgstur skjár og næturljós
- Hægt að stilla á titring
- Rafhlaða dugar allt að 80 klst.

BC5700D

24.995



**Beurer  
Barnamats- og pelahitari**

- Universal pelahitari
- Hitar einnig barnamat
- Heldur heitu
- Slekkur sjálfkrafa á sér

BEURBY52

4.995



**Braun  
nasasuga**

- Nasasuga sem hreinsar nefið blíðlega
- 2x tappar og 2x AA rafhlöður fylgja
- Fyrir 0 - 12 ára
- Auðvelt að þrifa

BNA100EU

6.995



**Beurer  
hitamælir m. apahaus**

- Krúttlegur hitamælir fyrir börn
- Vatnsheldur, má sótthreinsa
- Sjálfvirkur slökkvari
- 10 sek. mæling

BEURBY11API

1.195









# Byltingarkennd vítamín fyrir móður og barn

Nauðsynlegt er að gefa börnum valin bætiefni til að tryggja upptöku á mikilvægum vítamínum sem stuðla að eðlilegum vexti og þroska fyrir komandi ár og framtíð barna.

Vitamin tilheyrar þeim hópi nauðsynlegra næringarefna sem líkaminn þarfnast í litlu magni fyrir eðlilega líkamisstarfsemi. Vitamin gegna ýmsum mikilvægum hlutverkum fyrir líkamann, svo sem við framleiðslu orku og losun úrgangsefna. Fyrsta ár í lífi barna einkennist af örum vexti og þroska og því er næringin fyrsta aldursárið gríðarlega mikilvæg og leggur grunn að fæðuvejum barnsins og heilbrigði allt lífið. Mikilvægt er að taka inn valin bætiefni til að tryggja upptöku á nauðsynlegum vitaminum fyrir bæði móður og barn.

## Þarf að taka inn vítamín á meðgöngu?

Meðganga er tími mikilla breytinga og því þarf að tryggja að líkaminn fái allan þann stuðning sem þörf er á til að mynda nýjan einstakling og til þess að næra barnið fyrstu mánuðina. Fólínsýra er það vítamín sem er hvað mikilvægast á meðgöngu en hún er meðal annars gríðarlega mikilvæg fyrir þroska á taugapípu fósturs en heili og mæna þróast út frá taugapípu og sé myndun hennar ekki eðlileg á fyrstu vikum meðgöngu getur það leitt til alvarlegs fósturskaða, svo sem klofins hryggs eða vatnshöfuðs.

D-vítamín er einnig mikilvægt fyrir fóstur sem er að þroskast og vaxa, en það er hæð D-vítamín-inntöku móður þar sem það fer í gegnum fylgjuna, og nauðsynlegt fyrir beinþroska fósturs. Járn er að auki mikilvægt á meðgöngu en blóðmagn í líkamanum eykst svo að hægt sé að flytja súrefni og næringu til fósturs í gegnum fylgjuna.



Börn þurfa líkt  
og aðrir að fá D-  
vítamínviðbót  
frá unga aldri,  
ásamt öðrum  
mikilvægum  
vítamínum eftir  
sex mánaða  
aldur.

**MYND/AÐSEND**

## Vítamín eru mikilvæg fyrir börn frá unga aldri

Mikilvægt er að huga að vítamíninntöku barna frá unga aldri en vítamínbúskapur getur jafnvel haft áhrif á framtíð barna. Fyrstu sex mánuði barna er ráðlagt að það nærast eingöngu á móðurmjólk svo lengi sem barnið vex og dafnar vel. Móðurmjólkinn inniheldur öll þau næringarefni sem barnið þarfnast fyrstu sex mánuðina, en auk næringarefna inniheldur móðurmjólkinn ýmis efni sem hafa áhrif á þroska meltingarfæranna og

**Meðganga er tími mikilla breytinga og því þarf að tryggja að líkaminn fái allan þann stuðning sem þörf er á til að mynda nýjan einstakling og til þess að næra barnið fyrstu mánuðina.**

starfsemi þeirra, svo sem vaxtar-  
þætti og hormóna. Börn þurfa  
þó líkt og aðrir að fá D-vítamín-  
viðbót frá unga aldri, ásamt öðrum  
mikilvægum vítamínum eftir  
sex mánaða aldur. Fram að sex  
mánaða aldri duga meðal annars  
járnbirgðir, A-, E-, B6-, og C-vita-  
mín ásamt sinki frá móðurmjólk  
en eftir það þarf að huga að viðbót.

**Sérsniðin vítamín í munnúðaformi frá Better You**  
Better You vörurnar njóta aukinna vinsælda og ekki að ástæðu-

lausu því mikið er lagt upp úr  
gæðum og að upptaka á vítamínum  
sé tryggð. Munnúðar eru einföld  
leið til að innbyrða vítamín og fyrir  
þá sem eiga erfitt með að kyngja  
töflum eða hafa undirliggjandi  
meltingarvandamál. Better You  
vítamínin koma öll í formi munn-  
úða sem tryggir góða upptöku  
gegnum slímhúð í munn. Better  
You í samstarfi við næringarþerap-  
ístann Madeleine Shaw gaf nýverið  
út nýja vörulínu sem inniheldur öll  
helstu vítamín fyrir öll stig móður-  
hlutverksins og fyrir barnið. ■



# Aukið áreiti vegna snjalltækja er varasamt



Áreiti frá snjalltækjum og samfélagsmiðlum getur haft mikil áhrif þann tíma sem foreldrar sinna nýfæddum börnum sínum. Samskipti við umönnunaraðila er mjög mikilvægur þáttur fyrir heilabroska ungbarna og slík samskipti þurfa alls ekki að vera flókin.

Einn af mörgum þáttum sem ein-kenna líf foreldra ungra barna nú á dögum er aukið áreiti frá snjalltækjum og samfélagsmiðlum, sem um leið getur haft áhrif á þann tíma sem foreldrar sinna nýfæddum börnum sínum. Það skiptir mjög miklu máli að heili nýfæddra barna sé örvaður frá upphafi, sérstaklega á fyrstu 1-2 árin í lífi þeirra, segir Sólrún Ósk Lárusdóttir, sálfræðingur hjá Heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins. „Einn mikilvægasti þátturinn fyrir heilabroska ungbarna er samskipti við umönnunaraðila, þá sérstaklega samskipti sem byggja á svokallaðri „sendingu og svörun“ (e. serve and return). Börn gefa frá sér ósjálf-ráðar sendingar með babbli, svipbrigðum og látbragði og fullorðnir svara með því að bregðast við með sams konar hætti.“

**Þarf ekki flókin samskipti**  
Hún segir að slík samskipti þurfi ekki að vera flókin, ekki þurfi að spila Mozart eða lesa upp úr heimsbókmenntum fyrir barnið, heldur að tala við barnið um daginn og veginn. „Sumum finnst erfitt að vita hvað þau eiga að segja við svona lítið barn, en það er nóg til dæmis að tala upphátt um það sem þú ert að gera þá stundina, til dæmis: „Nú er pabbi að brjóta saman þvott.“ Gott er að láta eins og þið skiljið hvort annað fullkomlega, svara barninu þegar það hjalar og bendir, brosa til barnsins og benda á hluti á móti, til dæmis, og nefna hlutinn. Þannig myndast nýjar taugatengingar í heilanum og þessi samskipti eru grunnurinn að uppbyggingu heilans, sem allur annar þroski byggir á.“

**Nýta vakandi stundir**  
Sólrúnu finnst þó mikilvægt að árétta að ekki sé verið að skamma eða smána nýbakaða foreldra á neinn hátt, því það getur verið mjög krefjandi að sinna ungu barni. „Stundum er barn á brjósti tímunum saman, er óvært og vill hvergi sofna nema í fangi og alveg eðlilegt að foreldrar leiti í einhverja afþreyingu á meðan. En þann tíma sem barnið er vakandi og tilbúið til samskipta er varhuga-vert að vera sífellt annars hugar. Ég held að við þekkjum það mörg hvað það er auðvelt að gleyma sér í símanum, en það getur haft áhrif á þann tíma sem við höfum til að sinna barninu. Ef barn missir aftur og aftur af þessum nauðsynlegu samskiptum og tengslum, getur það valdið óöryggi og vanlíðan og haft áhrif á þroska þess.“  
Í ung barnaverndinni er farið yfir mikilvægi þess að örva barn og sinna tilfinningalegum þörfum þess jafnt sem líkamlegum, segir Sólrún. „Ef foreldrar spyrja eða óska eftir ráðgjöf varðandi notkun



„Ég held að við þekkjum það mörg hvað það er auðvelt að gleyma sér í símanum,” segir Sólrún Ósk Lárusdóttir, sálfræðingur hjá Heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins.  
FRÉTTABLAÐIÐ/  
ANTON BRINK



Sólrún segir mikilvægt að árétta að ekki sé verið að skamma eða smána nýbakaða foreldra á neinn hátt, því það getur verið mjög krefjandi að sinna ungu barni.  
RÉTTABLAÐIÐ/  
GETTY

Það er álag að vera með lítið barn og það er gott að huga að ýmsum öðrum leiðum til að verja þeim tíma sem gefst í eitthvað uppbyggilegt.

Sólrún Ósk Lárusdóttir

snjalltækja og samfélagsmiðla, er gott að leita til heilbrigðisstarfsfólks í ung barnavernd eins og með aðra ráðgjöf tengda umönnun nýbura.“

**Breyttir tímar**  
Þótt snjallsíminn og samfélagsmiðlar séu tiltölulega nýleg fyrirbæri hafa alltaf verið til staðar alls kyns hlutir sem gátu tekið tíma frá umönnun barnsins, segir Sólrún. „Það gildir það sama ef við erum að lesa blaðið eða alltaf að þrifa eða

jafnvel bara í vinnunni, eins og var ef til vill frekar raunin með eldri kynslóðir þegar fæðingarorlofi var öðruvísi háttað. Þá var líka kannski stuðningsnetið annað, fleiri voru heimavinnandi og um leið voru fleiri sem gátu sinnt barninu yfir daginn, á meðan ömmur og afar nútímans eru oftast í vinnu og að sinna fjölbreyttum áhugamálum.“

**Síminn getur verið tímaþjófur**  
Hún segir suma foreldra verða mjög einangraða í fæðingarorlofi, sérstaklega á tímum heimsfaraldurs og eiga helst samskipti við aðra í gegnum síma og samfélagsmiðla. „En síminn er kannski meiri tímaþjófur en margt annað og það er þetta með að vera á staðnum en samt ekki. Áreiti samfélagsmiðla getur haft nánast ávanabindandi áhrif á heilann og mörg eiga mjög erfitt með að vera án símans í einhvern tíma. Rannsóknir benda til að mikil samfélagsmiðlanotkun geti haft neikvæð áhrif á til dæmis sjálfsmynd, svo það er hollt fyrir

nýbakaða foreldra sem og aðra að huga að sjálfum sér og reyna að takmarka notkunina eitthvað.“  
Fyrir utan það er sú athöfn að hanga í símanum ekkert sérstaklega mikil gæðastund, bætir hún við. „Það er álag að vera með lítið barn og það er gott að huga að ýmsum öðrum leiðum til að verja þeim tíma sem gefst í eitthvað uppbyggilegt.“

**Hægt að sækja sér fróðleik**  
Ýmsar leiðir eru fyrir unga foreldra sem vilja leita sér upplýsinga um áhrif snjallsíma og samfélagsmiðla á foreldrahlutverkið, að sögn Sólrúnar. „Það eru ágætar upplýsingar um skjánotkun barna og foreldra á Heilsuveru vefnum heilsuvera.is. Einnig bendi ég sérstaklega á þrjú myndbönd þar um tengslamyndun og heilabroska ungbarna, sem hafa verið þýdd frá Center on the Developing Child við Harvard-háskóla. Þau má finna á slóðinni [www.heilsuvera.is/efnisflokkar/lidan/samskipti-og-tengsl/tengslforeldra-og-ungbarna](http://www.heilsuvera.is/efnisflokkar/lidan/samskipti-og-tengsl/tengslforeldra-og-ungbarna). ■

RECARO

Barnabílstólar í úrvali

SEAT FIX

AIR CIRCULATION SYSTEM

LIGHT WEIGHT

ECE NORM R 44/04

HERO

ISO FIX

ADVANCED ((SIDE)) PROTECTION

3 POINT BELT

BÍLASMIÐURINN HF

Bildshöfða 16, 110 Reykjavík - Sími: 567 2330 - [www.bilasmidurinn.is](http://www.bilasmidurinn.is)

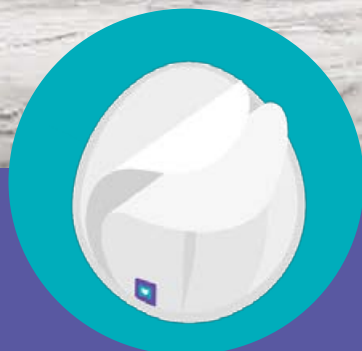


Lansinoh®

# Fjölnota lekahlífar



Rakadrægar & mjúkar



Veita 3ja laga lekavörn.  
Ysta lagið er vatnshelt til þess  
að ekki leki í gegn.



Má setja í þvottavél

Sölustaðir: Krónan, Hagkaup, Fjarðarkaup, apótek, Móðurást, Ninekids, Fífa og á Heimkaup.is.



# Gæðafatnaður fyrir þau yngstu

Verslunin Englabörnin í Kringlunni hefur í langan tíma boðið upp á glæsilegan fatnað á börn allt frá fæðingu. Verslunin sérhæfir sig meðal annars í ungbarna-fatnaði og býður hið þekkta sænska merki Livly.

Livly framleiðir einungis ungbarnafatnað úr hágæða lífrænni Pima-bómull frá Perú. Ester Bergmann Halldórsdóttir, sem starfar í markaðsráði hjá fyrirtækinu Föt og skór, segir að Pima-bómullin sé einstaklega mjúk og góð. „Hún er það besta sem völ er á fyrir nýbura sem eru með þunna og viðkvæma húð. Bómullin er þétt í sér sem gerir það að verkum að fötin endast vel. Við hjá Englabörnum bjóðum barnafatnað frá Livly í stærðum allt frá 0-9 mánaða,“ segir hún.

Ester segir að Livly fötin njóti mikilla vinsælda. „Viðskiptavinir okkar vita að hverju þeir ganga þegar þeir velja ungbarnaföt frá þessu frábæra sænska merki. Lily er til dæmis þekkt fyrir fallegar, draumkenndar myndskreytingar á sama tíma og fatnaðurinn er einfaldur og stílhreinn,“ upplýsir hún. „Algeng mistök sem fólk gerir þegar það kaupir fyrstu fötin á ófætt barn sitt er að kaupa þau of stór, oftar en ekki eru síðan ömmur og afar send til að kaupa þau minni eftir að börnin eru fædd. Þó svo það sé kraftaverki líkast hvað nýburar stækka hratt fyrstu vikurnar þá segir reynslan okkur að það sé betra að eiga að minnsta kosti eitt sett sem smellpassar við fæðingu,“ segir Ester og bætir við: „Livly er sömuleiðis vinsæl gjafa-



Fjölbreytt úrval er fáanlegt hjá Englabörnum í sænska merkinu Livly en fötin eru framleidd úr lífrænni Pima-bómull. Þetta er fatnaður og teppi sem lætur barninu líða vel. MYND/ADSEND

vara, vinkonuhópar hafa verið að taka sig saman til dæmis fyrir baby shower og kaupa þá úr sömu línu, galla, teppi, húfu og vettlinga og auðvitað mjúka kanínu með. Við heyrum oft að þetta sé gjöf sem gleðji mjög verðandi og nýbakaða foreldra.“

- Við komu barns í heiminn er gott að eiga:**
- Samfellur
  - Buxur
  - Heilgalla
  - Þunna vettlinga sem koma í veg fyrir að barnið klóri sig
  - Teppi
  - Húfa

**Einstakar vörur**  
Sænski hönnuðurinn Lisa Carrol eignaðist tvíburastúlkur árið 2011, Liv og Lilly. Þær fæddust fyrir tím-ann og voru með mjög viðkvæma húð. Lisu fannst vanta vönduð, mjúk ungbarnaföt úr gæðabó-mull. Hún fór því á stúfana til að finna bestu mögulegu bómull sem framleidd væri í heiminum en hana fann hún í Perú. Eftir að hafa heimsótt Perú nokkrum sinnum og kynnt sér bómullarrækt ákvað hún að hanna og framleiða gæða-fatnað á ungbörn úr lífrænni Pima-bómull eftir tilmælum frá barnalækni. Pima-bómull er hand-tínd, þrýðuð og lituð og hentar því einstaklega vel viðkvæmri húð. Barnafatnaðurinn Livly hefur síðan notið mikilla vinsælda. ■

Livly ungbarnafatnaður fæst í Englabörnum í Kringlunni.



Ung börn eru með viðkvæma húð og því henta Livly-fötin vel fyrstu mánuð-ina.





# YFIRHAFNIR FYRIR HAUSTIÐ

Stærðir 14-30 eða 42-58

Sjáðu úrvalið í netverslun [www.curvy.is](http://www.curvy.is) eða komdu  
í verslun Curvy í Hreyfilshúsinu við Grensásveg  
Ópið alla virka daga frá kl. 11-18  
og laugardaga frá kl. 11-16

FRÍ HEIMSENDING  
EF AÐ VERSLAÐ ER FYRIR  
5000 KR EÐA MEIRA

Parka úlpa  
12.990 kr



Primaloft úlpa  
14.990 kr



Ullarjakkí  
16.990 kr



Primaloft úlpa  
18.990 kr



Teddy jakki  
18.990 kr



Curvy

Fellsmúli 26 v/Grensásveg | 108 Reykjavík | sími 581-1552 | [www.curvy.is](http://www.curvy.is)



Bílar & Farartæki



CHEVROLET Bolt ev. Árgæð 2018, ekinn 34 þ.KM, rafmagn, drægni 380 km, sjálfskiptur.einn eigandi, Verð 3.690.000. Rnr.441943.

**Bílalíf**  
Klettháls 2, 110 Reykjavík  
Sími: 562 1717  
Opíð 10-18 virka daga  
www.bilalif.is



**GLÆNÝR - ÓTRÚLEGT VERÐ !**  
RENAULT CAPTUR E-TECH PLUG-IN HYBRID. Glænýr, sjálfskiptur, 18" álfelgur, leiðsögukerfi með Íslandskorti, bakkmyndavél o.fl. VERÐ AÐEINS 3.997.000. Rnr.120573. Til sýnis og sölu hjá Adalkaup bílasölu - Skeifunni 3C.

**Adalkaup - Bílasala**  
Skeifan 3C, 108 Reykjavík  
Sími: 888 3715  
adalkaup@adalkaup.is  
http://adalkaup.is

Bílar óskast

**VILTU LOSNA VIÐ GAMLA BÍLINN ?**  
Kaupi bíla 25-250þús  
Hringdu S. 615 1810 eða sendu sms og við höfum samband

Þjónusta

Pípulagnir

**PÍPULAGNIR**  
Faglærðir píparar geta bætt við sig verkefnum í bæði viðhaldi og nýlögnum. Vönduð vinnubrögð.  
Uppl. í s. 699-6069 eða 663 5315

Hreingerningar



Hreingerningar - Bónun - Bónleysing Flutningsþríf - Þríf eftir iðnaðarmenn thvegillinn. is - Stofnað 1969 Traustir og vanir menn.

Búslóðaflutningar

Ert þú að flytja? Búslóðafl., fyrirtækjafl., pianófl. o.fl. Extra stór bill. Búslóðalyfta. Flutningabj. Mikael. S. 894 4560 www.flytja.is flytja@flytja.is

Húsaviðhald

**PROSTONE**

- » Smíðavinna
- » Múrvinna
- » Málningarvinna

Þjónustum einstaklinga, fyrirtæki og húsfélög

519 7780  
prostone@prostone.is

**FLÍSALAGNIR - MÚRVERK - FLOTUN - SANDSPARSL - MÁLUN - TRÉVERK**

Ásamt öllu almennu viðhaldi fasteigna.

Áratuga reynsla og þekking skilar fagmennsku og gæðum.

Tímavinna eða tilboð.

Strúctor byggingaþjónusta ehf.  
S. 893 6994

Tek að mér allt alm. viðhald húsa, s.s. málun, múrun, flísa- & parketlagnir og trésmíði. S. 616 1569

Rafvirkjun

**RAFLAGNIR, DYRASÍMAR. S. 663 0746.**  
Töfluskípti, myndsímar. Hagstæð verð. Straumblik ehf. Löggiltur Rafverktaki. straumblik@gmail.com

Keypt & Selt

Til sölu

**Gítarinn ehf.**  
Stórhöfði 27  
Sími 552 2125  
www.gitarinn.is

**Hljómborð á tilboði**

Mikið úrval  
Verð við allra hæfi

Húsnæði

Geymsluhúsnæði

**WWW.GEYMSLAEITT.IS**  
Sérgeymslur á mjög góðum verðum. Frá 2-17 m2. S: 564-6500

**FERÐAVAGNAGEYMSLA**  
Til leigu vetrargeymsla fyrir felli- og hjólhýsi á besta staði í Reykjavík. Uppl. í s. 846 2986.

Eigum nokkur laus stæði fyrir ferðavagna í Þorlákshöfn. Uppl. Síma 8933347

**GEYMSLUR.IS SÍMI 555-3464**  
Suma hluti er betra að geyma. Geymslur fyrir dánarbúið, allt að 20% afsláttur. www.geymslur.is

**FYRIR AÐSTOÐ INNANLANDS**  
gjofsemgefur.is  
907 2002

Hjálparstarf kirkjunnar

**GEFÐU VATN**  
gjofsemgefur.is  
907 2003

Hjálparstarf kirkjunnar

**Stækkaðu heimilið með svalalokun frá COVER**

**COVER** kerfið er vel þekkt um allan heim og á Íslandi hafa verið settar upp mörg hundruð slíkar svalalokanir og sólstofur á undanförunum árum.

**NORMX**  
Auðbrekku 6 · Kópavogi · Sími 565 8899 · normx@normx.is

**Atvinnublaðið**  
— Mest lesna atvinnublað Íslands —

**FINNDU RÉTTA STARFSKRAFTINN**

**Beinn sími: 550 5625**  
Sölufulltrúar:  
Hrannar Helgason, hrannar@frettabladid.is  
Arna Rut Kristinsdóttir, arnarut@frettabladid.is

Parftu að ráða starfsmann?

Ráðum sérhæfir sig í ráðningum og mannauðsráðgjöf. Við komum til móts við þarfir fyrirtækja og sérsníðum lausnir sem henta hverjum viðskiptavini.

**ráðum**  
ráðningarstofa

**RÁÐUM EHF** • Sími 519 6770 • www.radum.is • radum@radum.is



B&O



**Beoplay EQ**  
- Adaptive Noise Cancelling



**Beolit 20**  
- Stereo Pairing, tengjast fleirum

**Beoplay HX**  
- Active Noise Cancellation



**Beoplay HX**  
- Active Noise Cancellation



**Beoplay A9**  
- einstök hönnun

**Beosound Level**  
- Stuðningur við Spotify og fl. streymisveitur

**Beosound A1 2nd Gen**  
- fer með þér allt



Hljómtæki frá Bang & Olufsen  
- endalausir möguleikar

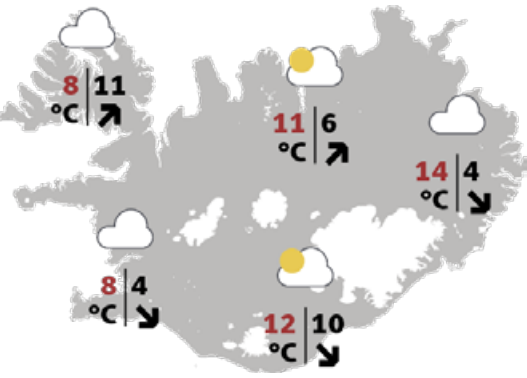
**BANG & OLUFSEN**

**ORMSSON**

Lágmúla 8 - 530 2800  
ORMSSON.IS



Veðurspá Föstudagur



Vestlæg átt 5-10 í dag, rigning með köflum fyrir austan, stöku skúrir norðvestan til, en þurrt að kalla annars staðar. Hiti 9 til 14 stig, hlýjast á Suð-austurlandi. ■

MUNDU EFTIR GÖMLU GÓÐU AFMÆLSKRINGLUNNI - fyrir 25-30 manns

Pessa vöru þarf að sérpanta. S. 561 1433  
Netfang: bjornsbakari@bjornsbakari.is

**BJÖRNSEBAKARI**  
Sími: 561 1433

mánudaga-föstudaga 7.30 - 17.30  
laugardaga 8.00 - 16.00  
sunnudaga 9.00 - 16.00

www.bjornsbakari.is

Austurströnd 14 • Hringbraut 35

Skák Gunnar Björnsson



Krossgáta

- LÁRÉTT**

  - 1 vafin
  - 5 skarð
  - 6 tveir eins
  - 8 runni
  - 10 titill
  - 11 gegnsær
  - 12 brott
  - 13 sill
  - 15 röltir
  - 17 safn
- LÓÐRÉTT**

  - 1 afsal
  - 2 slá
  - 3 stunda
  - 4 tvævetra
  - 7 fiskur
  - 9 kk. nafn
  - 12 vitleysa
  - 14 ábreiða
  - 16 nóta

|    |    |   |    |    |   |
|----|----|---|----|----|---|
| 1  | 2  | 3 |    | 4  |   |
| 5  |    |   |    | 6  | 7 |
| 8  |    |   | 9  |    |   |
| 10 |    |   | 11 |    |   |
|    |    |   | 12 |    |   |
| 13 | 14 |   |    |    |   |
| 15 |    |   |    | 16 |   |
|    | 17 |   |    |    |   |

Ivanov átti leik gegn Grigorov í Sovétríkjunum sálugu árið 1987.

1. Hh4+! Kxh4 2. Dg6#). 2. Dh7+ Dh5 (2...Kg4 3. Dh3#). 3. fxg3+ Kg4 4. Dd7+ Hf5 5. Dd1+ Hf3 6. Dxf3# 1-0. Hjörvar Steinn Grétarsson er efstur með fullt hús að loknum tveimur umferðum á Haustmóti TR. Norway Chess mótinu lýkur í dag. Rapport og Carlsen berjast um sigurinn.

www.skak.is: Norway Chess. ■

Sudoku

|   |   |   |   |   |   |   |   |   |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
|   |   | 2 | 4 | 1 |   |   | 8 | 6 |
| 5 |   |   | 3 | 7 | 8 |   | 9 |   |
| 4 |   |   |   | 9 |   | 7 |   |   |
|   | 4 |   |   |   |   |   |   | 8 |
|   |   | 7 | 8 |   |   | 9 |   |   |
|   |   | 5 |   |   |   |   | 3 |   |
|   | 8 | 3 | 7 |   |   |   | 1 | 2 |
| 1 |   | 6 | 2 | 3 | 4 |   | 7 |   |
| 2 |   |   | 1 |   |   |   | 6 |   |

|   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
|   |   |   | 7 | 9 | 6 |   |   |   | 5 |
|   |   | 5 |   |   |   |   |   | 6 |   |
| 3 |   |   | 4 |   |   |   |   | 8 |   |
| 1 | 4 |   |   |   |   |   |   | 5 |   |
|   |   |   |   |   |   |   |   | 9 |   |
|   |   | 8 |   | 1 |   | 4 |   |   |   |
|   | 2 |   |   |   |   |   | 9 |   | 8 |
|   |   |   |   | 7 |   |   |   | 1 | 3 |
|   | 3 | 1 |   |   | 5 |   | 2 | 7 |   |

Þrautin felst í því að fylla út í reitina þannig að í hverjum 3x3 reit birtist tölurnar 1-9. Í hverri níu reita línu, bæði lárétt og lóðrétt, birtast einnig tölurnar 1-9 og aldrei má tvítaka neina tölu í röðinni.

Pondus



Gelgjan



Barnalán



FRÉTTABLAÐIÐ er helgarblaðið

Ekki skrítið að við konur séum hræddar

Valgerður Þorsteinsdóttir steig fram árið 2015 og kærði ítrekuð kynferðisbrot eldri karlmanns í Grimsey. Brotin sagði hún hafa átt sér stað frá því hún var fjórtán ára. Skiptust íbúar eyjunnar í tvær fylkingar og upplifði Valgerður að hún ætti lítinn séns gegn ómanneskjulegu kerfi.



Hönnuðurinn á bak við tjöldin



Sigurður Þorsteinsson er einn eigenda Design Group Italia, eins elsta og stærsta hönnunarfyrirtækis Ítalíu. Sigurður er maðurinn á bak við ýmsa hönnun sem Íslendingar þekkja vel, án þess þó að vita hver stendur að baki henni.

Heilandi haustkransar

Ingunn Björk Vilhjálmssdóttir fór að fíkta við haustkransagerð fyrir nokkrum árum og segir tilvalið að fara út í náttúruna eftir annasaman vinnudag og nýta það sem tint er í fallegan krans.



Helgarblað Fréttablaðsins, ómissandi hluti af góðri helgi.



# LARSON ÁLKLÆÐNINGAR



Með samsettu Larson áklæðningunum frá Alucoil færð þú það sem þú ert að leita að - slétta áklæðningu sem lítur ekki út eins og sjórekin olíutunna.

Larson áklæðningarnar sameina styrk, léttleika og umfram allt eru þær sléttar. Helstu kostir:

- Eldþolnar
- Léttar og sléttar
- Einstakt veður- og efnaþol
- Burðarkerfi sem henta mismunandi verkefnum
- Hávaða- og hitaeinangrun
- Umhverfissvænar ( endurvinnanlegt efni )
- Fjöldi lita og efnisáferða
- Allt að 20 ára ábyrgð

CE - merkt framleiðsla



**IDEX**  
idex.is - sími: 412 1700

## IDEX IÐNAÐAR- OG BÍLSKÚRSHURÐIR



### Iðnaðar- og bílskúrshurðir úr áli



CE - merkt framleiðsla

- yfir 30 ára reynsla á Íslandi
- hurðir úr áli — engin ryðmyndun
- hámarks einangrun
- styrkur, gæði og ending — langur líftími

- háprúð tækni og meira öryggi
- möguleiki á ryðfríri útfærslu
- lægri kostnaður þegar fram líða stundir

Sveigjanlegar lausnir og fjölbreytilegt útlit hentar mismunandi tegundum bygginga.

Byggðu til framtíðar  
með hurðum frá IDEX

**IDEX**  
idex.is - sími: 412 1700



# ÍSLANDSLAMB NÝSLÁTRAÐ

## LAMBALÆRI, HRYGGUR OG INNMATUR



**2.995** kr./kg

Íslandslamb Lambahryggur  
nýslátrað



**359** kr./kg

Íslandslamb Hjörtu og Lifur  
nýslátrað



**1.499** kr./kg

Íslandslamb Lambalæri  
nýslátrað

### JARÐARBER



**698** kr./pk.

Driscoll Jarðarber  
400 g í pk.

### KJÖTSÚPA



**1.698** kr./pk.

Bónus Kjötsúpa  
1 kg

### GRJÓNAGRAUTUR



**598** kr./pk.

Bónus Grjónagrautur  
1 kg - verð áður 698 kr.

### PAPRIKUR



**395** kr./kg

Paprikur  
grænar, gular og rauðar

### GRÍSABÓGUR



**FERSKUR**

**679** kr./kg

Stjörnugrís Grísabógur  
ferskur

### GRÍSALUNDIR



**FRÁBÆRT VERÐ**

**1.698** kr./kg

Stjörnugrís Grísalundir  
ferskar



ANDALÆRI CONFIT



2.998 kr./pk.

Andalæri Confit  
1.350 g í dós

ÞÝSK RIBEYE STEIK OG FRANSKAR



2.999 kr./kg

Nautaveisla Ribeye  
þýsk



479 kr./pk.

McCain Superquick Franskar  
650 g

FISH AND CHIPS  
TILBÚÐ Í OFNINN



1.398 kr./pk.

Norðanfiskur Frosið Fish and Chips  
620 g - tvær tegundir - ýsa og þorskur

TOPPUR



99 kr./stk.

Toppur Skógarberja  
500 ml

PIZZA RONCADIN

ALVÖRU ÍTALSKAR PIZZUR

ÞÚ SÆKIR OG FÆRÐ FRÁBÆRT VERÐ



398 kr./pk.



398 kr./pk.



398 kr./pk.



398 kr./pk.

SAMA VERÐ  
UM LAND ALLT





Kristín Þorkelsdóttir hönnuður.

## Kristín Þorkels í Hönnunarsafninu

kolbrunb@frettabladid.is

Kristín Þorkelsdóttir tekur á móti gestum í Hönnunarsafni Íslands frá klukkan 13.00-15.00 sunnudaginn 19. september.

Að baki hverju þjóðþekktu verki Kristínar liggja ógrynni af skissum, tilraunum og þælingum, sem ekki hefur verið safnað saman til sýningar fyrr en nú. Á sýningunni má því sjá kunnugleg og áður óséð verk, sem samanlagt umbreyttu smátt og smátt ungri myndlistarkonu í einn helsta brautryðjanda landsins á sviði grafískrar hönnunar.

Sýning á verkum Kristínar stendur til 30. desember. ■



Sunna Dís Másdóttir.

## Ritlist með Sunnu

kolbrunb@frettabladid.is

Skráning er hafin á ritlistarnám-skeiðið Að skrifa lengri texta, sem haldið er á vettvangi Skrifstofunnar á Borgarbókasafninu í Kringlunni. Námskeiðið hefst 13. október og kennt er í tvo tíma í senn, fimm miðvikudaga í október og nóvember. Námskeiðið er þátttakendum að kostnaðarlausu. Leiðbeinandi er Sunna Dís Másdóttir.

Skráning fer fram á netfanginu sunnadis@gmail.com en hámarksfjöldi þátttakenda er fimmtán. ■

Birgitta Birgisdóttir fer með hlutverk listakonunnar Ástu Sigurðardóttur í leikritinu Ástu sem frumsýnt verður í Kassanum á föstudagskvöld.

Ólafur Egill Egilsson er höfundur handrits og leikstýrir verkinu. Leikritið er byggt á lífi og list Ástu Sigurðardóttur (1930-1971) sem var goðsögn í lifanda lífi. Ritverk hennar og myndlist vöktu aðdáun en hneyksluðu einnig marga.

„Ásta er búin að vera límd við heilann á mér í mörg ár,“ segir Birgitta. „Árið 2016 lék ég Þórgunni í Djöflaeyjunni og við Filippía Elíasdóttir búningahönnuður notuðum þar Ástu sem fyrirmynd. Upp frá því fór ég mikið að hugsa um Ástu.“

### Fallegt myndband

Það má því segja að Birgitta sé nú í draumahlutverki sínu og hún hefur undirbúið sig vel. „Ég hef gengið um Kópavoginn þar sem hún bjó með þorsteini og farið oftast en einu sinni í kirkjugarðinn til að heimsækja leiði Ástu. Ég hef lesið allt sem hún skrifaði og viðtöl við fólk sem þekkti hana.

Ólafur Egill og Andrea Vilhjálmsdóttir, aðstoðarleikstjóri og dramatúrg, hafa sankað að sér öllu sem fyrirfinnst um Ástu, eins og ritgerðum hennar úr Kennaraskólanum. Því miður eru ekki til myndbönd sem sýna hvernig hún bar sig. Við fundum þó eitt myndskeið, ótrúlega fallegt, þar sem hún er á skipi ásamt öðrum. Myndavélin sýnir þetta unga fólk þar sem það situr, drekkur, reykir og hlær og skemmtir sér greinilega mjög vel. Svo er til upptaka frá útvarpsleikhúsinu þar sem Ásta les kafla úr sögu. Það er þetta sem við höfum: lítið myndskeið, stutt upptaka, nokkrar myndir af henni, bréf hennar og svo frásögur fólks.“

Birgitta segir að fólk hafi verið duglegt við að hafa samband við leikstjóran Ólaf Egil og sagt honum frá kynnum af Ástu, en einnig hafi fólk sett sig í samband við hana. „Allar þessar sögur eiga eitt sameiginlegt, allir nefna það hversu glæsileg Ásta var, þótt hún væri orðin heimilislaus, búin að missa allt og í mikilli neyslu.“

### Mesta áskorunin

Í leikritinu er svipmyndum af Ástu og skáldskap hennar fléttað saman. Matthildur Hafliðadóttir söngkona



## Ásta á mig

Kolbrún Bergþórsdóttir  
kolbrunb@frettabladid.is

og hljómsveit Guðmundar Óskars Guðmundssonar flytja ljóð Ástu. Lífshlaupi Ástu er lýst og fjallað um rætur hennar í sveitinni og sambandið við foreldrana. „Faðir hennar var enginn bóndi en mikill bókaamaður og náttúruunnandi og móðirin var mjög trúuð. Náttúran var stórt afl í lífi hennar,“ segir Birgitta. „Við förum einnig á Laugaveg 11 þar sem hún var fastagestur og svo er vitanlega fjallað um einkalíf hennar. Varðveist hafa bréf sem fóru á milli hennar og Oddnýjar systur hennar sem bjó lengi í útlöndum. Þar skrifar Ásta jafnvel upp heilu senurnar fyrir systur sína: Hann sagði og þá sagði ég... Þetta nýtum við í verkinu.“

Birgitta segir hlutverk Ástu vera mjög krefjandi. „Mesta áskorunin fyrir mig sem leikkonu er að verkenna henni ekki of mikið. Það er mjög stutt síðan ég komst í gegnum lokin á æfingasýningum án þess að gráta. Ásta á mig.

Örlög hennar voru ótrúlega sorgleg. Sjálf fann hún til með litilmagnanum en endaði ævina á því að verða litilmagni. Hver veit hvernig henni hefði vegnað hefði hún verið



Birgitta Birgisdóttir í hlutverki Ástu Sigurðardóttur. MYND/ABSEND

uppi á öðrum tíma og jafnvel búíð annars staðar í heitara og frjálsglegra samfélagi, til dæmis í París? Þá hefði hún hugsanlega lifað lengur, en hennar djöfull var áfengissýkin sem dró hana til dauða.“ ■

Ásta er búin að vera límd við heilann á mér í mörg ár, segir Birgitta.

FRÉTTABLAÐIÐ/  
EYÞÓR

Það er mjög stutt síðan ég komst í gegnum lokin á æfingasýningum án þess að gráta.

# Persónur kvaddar

### BÆKUR

#### Tengdadóttirin – Sæla sveitarinnar

Guðrún frá Lundi

Fjöldi síðna: 359

Útgefandi: Mál og menning

kolbrunb@frettabladid.is

Sæla sveitarinnar er lokabindið í Tengdadótturinni, þríleik Guðrúnar frá Lundi, sem kom fyrst út á árunum 1952-1954 og Forlagið hefur endurútgefið. Endurútgáfa Tengdadótturinnar er enn ein staðfestingin á vinsældum Guðrúnar frá Lundi. Nýjar kynslóðir taka fagnandi á móti verkum hennar.

Guðrún frá Lundi gefur sér tíma til að segja sögur. Henni liggur ekki mikið á. Þegar svo er þá er viss hætt á að höfundur fari að teygja lopann. Þetta gerist einmitt í Sælu sveitarinnar, sem er síst bókanna í þríleiknum. Ekki er þó hægt að segja bókina leiðinlega, það er hún alls ekki. Hún er læsileg en í samhengi við fyrri bækurnar tvær er þó greinilegt að heildarverkið hefði þurft styttingu. Mikið er um



endurtekningar og söguþráðurinn í þessari síðustu bók er alls ekki jafn spennandi og áhugaverður og í þeim fyrri. Hér er Guðrún fyrst og fremst að hnýta enda og kveðja persónur sínar.

Þríhyrningssamband Hjalms óðalserfingja, unnustu hans og barnsmóður Ástu og fyrrverandi unnustu hans, Sigurfljóðar, er hér í forgrunni. Sigurfljóð hyggst gera allt sem í sínu valdi stendur til að koma



í veg fyrir að Hjalmar gangi að eiga Ástu.

Það er hin mótsagnakennda Sigurfljóð sem heldur þessu síðasta bindi uppi og lesandinn skiptist á að fyllast andúð á henni og halda með henni. Lesandinn kynnist henni vel og þeim stormum sem geisa í

sálarlífi hennar. Guðrún er upp á sitt besta þegar hún lýsir gölluðum persónum, eins og Sigurfljóð er. Önnur eftirminnileg og gölluð persóna í bókaflokknum er Ástríður, móðir Hjalms. Þegar hún kvaddi söguna og hélt á vit feðra sinna gat lesandinn ekki annað en saknað hennar,

Bækur Guðrúnar frá Lundi um Tengdadótturina hafa notið vinsælda hjá íslenskum lesendum allt frá útkomu.

Þótt hún hafi verið ansi erfiður persónuleiki og reynt á þolinmæði allra í kringum sig.

Þótt Sæla sveitarinnar sé of löng og á köflum endurtekningarsöm þá tekst Guðrúnu að hafa ofan af fyrir lesandanum – og enginn sem hefur lesið fyrri bækurnar tvær getur sleppt því að lesa þessa.

Ekki er hægt að fjalla um bókina án þess að minna á hæfileika Guðrúnar til að lýsa daglegu lífi vinnandi fólks og umhverfinu sem það hrærist í. Þar er höfundur nær ætíð í essinu sínu.

Silja Aðalsteinsdóttir skrifar afar greinargóðan eftirmála sem ein kennist af virðingu og hlýju í garð Guðrúnar frá Lundi, eins og skáldkonan á skilið. Meðal annars gerir Silja frjálsslyndi og umburðarlyndi Guðrúnar að umtalfsni og segir að hún hafi verið góður uppalandi fyrir þjóð sína. Það eru falleg eftirmæli. ■

**NIDURSTAÐA:** Læsileg skáldsaga en of löng og endurtekningarsöm. Þeir sem lesið hafa fyrri bindin tvö í bókaflokknum mega samt ekki missa af henni.



# Nýjar og spennandi lestrarupplifanir

Komdu og kíktu á úrvalið!

Eitthvað nýtt og spennandi á náttborðið!  
Mikið úrval af nýjum bókum fyrir lestrarhesta á öllum aldri.



Minn hlátur er sorg  
3.999 kr.



Þögla ekkjan  
3.999 kr.



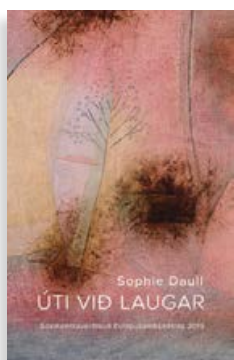
Umfjöllun  
5.699 kr.



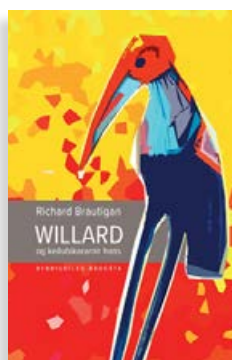
Stóra bókin um sjálfsvorkunn  
5.499 kr.



Þung ský  
4.999 kr.



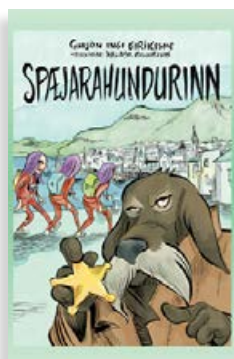
Út við laugar  
3.999 kr.



Willard og keilubikararnir hans  
3.999 kr.



Ístanbul - Ístanbul  
3.999 kr.



Spæjararahundurinn  
4.699 kr.



Drottningin sem kunni allt nema...  
4.299 kr.



Sáms bækur  
1.999 kr. stk.



Ísadóru bækur  
2.999 kr. stk.

Vöruúrval er mismunandi eftir verslunum. Upplýsingar eru birtar með fyrirvara um villur og myndabrengl.

penninn.is  
540-2000

Austurstræti  
Skólavörðustígur  
Laugavegur  
Hallarmúli  
Kringlan

Mjódd  
Smáralind  
Hafnarfjörður  
Reykjanesbær  
Akranes

Ísafjörður  
Akureyri  
Húsavík  
Selfoss  
Vestmannaeyjar

Penninn

Eymundsson





KRYDD  
veitingahús

TAKE AWAY

Strandgata 34  
220 Hafnafjörður  
kryddveitingahus.is

## DAGSKRÁ

17. september 2021 FÖSTUDAGUR

# Föstudagur

## Hringbraut

- 18.00** **Sir Arnar Gauti** Lífsstíls-þáttur með Arnari Gauta sem fjallar um heimili, hönnun, matar- og veitinga-húsamenningu, arkitektúr og margt fleira.
- 18.30** **Fréttavaktin** Farið yfir fréttir dagsins í opinni dagskrá.
- 19.00** **Saga og samfélag** er þáttur þar sem málefni liðandi stundar verða rædd.
- 19.30** **Fjallaskálar Íslands (e)** er heillandi heimildaðáttur um landnám Íslendinga upp til fjalla og inni í óbyggðum.
- 20.00** **Matur og heimili (e)** Sjöfn Þórðar fjallar um matargerð, í bland við íslenska hönnun og fjölbreyttan lífsstíl.
- 20.30** **Fréttavaktin** Helstu fréttir vikunnar með Margréti Erlu Maack.

## RÚV Sjónvarp

- 11.00** **Heimaleikfimi**
- 11.10** **Kastljós**
- 11.25** **Menningin**
- 11.35** **Alþingiskosningar 2021. Forystusætið, Flokkur fólksins**
- 12.05** **Alþingiskosningar 2021. Kynning á framboði, Frjálslyndi lýðræðisflokkurinn**
- 12.10** **Alþingiskosningar 2021. Kynning á framboði, Vinstri græn**
- 12.15** **Alþingiskosningar 2021: Forystusætið, Ábyrg framtíð**
- 12.45** **Úti** Ermarsund og krakka-útilega.
- 13.10** **Sagan bak við smellinn - Don't Stop Believin'**
- 13.40** **Ferðastíklur** Hálendið - austan Kreppu.
- 14.20** **Óskalög þjóðarinnar 1974-1983.**
- 15.25** **Mósaik 2002-2003**
- 16.00** **Basl er búskapur**
- 16.30** **Rætur** Tungumál, amma og Davor.
- 17.05** **Tobias og sætabrauðið**
- 17.50** **Táknmálsfréttir**
- 18.00** **KrakkaRÚV**
- 18.01** **Fótboltastrákurinn Jamie**
- 18.29** **Sögur - stuttmyndir** Heim-sókn til ömmu.
- 18.35** **Bitið, brennt og stungið**
- 18.50** **Lag dagsins**
- 19.00** **Fréttir**
- 19.25** **Íþróttir**
- 19.30** **Veður**
- 19.40** **Kappsmál** Skemmtiþáttur um íslenska tungu í umsjón Bjargar Magnúsdóttur og Braga Valdimars Skúlasonar.
- 20.45** **Vikan með Gisla Marteini**
- 21.40** **Shakespeare og Hathaway. Shakespeare and Hathaway. Private Investigators**
- 22.25** **Ríkið gegn Fritz Bauer. Der Staat gegen Fritz Bauer**
- 00.10** **Ísalög. Tunn is**
- 00.55** **Dagskrárlök**

## Stöð 2 Golf

- 10.00** **Golfarinn 3**
- 10.25** **PGA Tour Profiles**
- 10.30** **2021 PLAYERS Official Film**
- 11.25** **PGA Profiles. How I Won**
- 11.30** **European Tour** Bein útsending frá Dutch Open.
- 16.30** **2021 TOUR Championship Charity Challenge**
- 18.30** **Countdown to the Ryder Cup 2021**
- 19.00** **LPGA Tour** Bein útsending frá Cambia Portland Classic.
- 22.00** **PGA Tour 2021** Bein útsending frá Fortinet Championship.

## Sjónvarp Símans

- 12.30** **Dr. Phil**
- 13.15** **The Late Late Show**
- 14.00** **The Block**
- 15.05** **The Bachelorette**
- 16.50** **The King of Queens**
- 17.10** **Everybody Loves Raymond**
- 17.35** **Dr. Phil**
- 18.20** **The Late Late Show**
- 19.05** **The Block**
- 20.10** **Bachelor in Paradise**
- 21.40** **Bachelor in Paradise**
- 23.10** **Snitch** Spennumynd frá 2013.
- 01.00** **The Zookeeper's Wife**
- 02.40** **Magic in the Moonlight** Myndin segir frá enska mennta- og sjentilmanninn Stanley sem ferðast um með sýningu þar sem hann töfrar áhorfendur upp úr skónum með alls kyns sjónhverfingum.
- 04.15** **Síminn + Spotify**

## RÚV Rás eitt

- 06.45** **Morgunbæn og orð dagsins**
- 06.50** **Morgunvaktin**
- 07.00** **Fréttir**
- 07.30** **Fréttayfirlit**
- 08.00** **Morgunfréttir**
- 08.30** **Fréttayfirlit**
- 09.00** **Fréttir**
- 09.05** **Í ljósi sögunnar**
- 09.45** **Morgunleikfimi**
- 10.00** **Fréttir**
- 10.03** **Veðurfregnir**
- 10.13** **Óskastundin**
- 11.00** **Fréttir**
- 11.03** **Mannlegi þátturinn**
- 12.00** **Fréttir**
- 12.03** **Hádegjð. Fyrri og seinni hluti**
- 12.20** **Hádegisfréttir**
- 12.42** **Hádegjð**
- 13.00** **Dánarfregnir**
- 13.02** **Samfélagið**
- 14.00** **Fréttir**
- 14.03** **Skýndibitinn** Óbyggðadul-spekingur minimalismans.
- 15.00** **Fréttir**
- 15.03** **Sögur af landi**
- 16.00** **Siðdegisfréttir**
- 16.05** **Vinill vikunnar** Einsöngv-arakvartettinn.
- 17.00** **Fréttir**
- 17.03** **Lestarklefinn**
- 18.00** **Spegillinn**
- 18.30** **Brot úr Morgunvaktinni**
- 18.50** **Veðurfregnir**
- 18.53** **Dánarfregnir**
- 19.00** **Flugur** Danslagakeppni SKT.
- 19.45** **Lofthelgin**
- 20.35** **Mannlegi þátturinn**
- 21.40** **Kvöldsagan. Dægradvöl. Sögulok** (31 af 31)
- 22.00** **Fréttir**
- 22.05** **Veðurfregnir**
- 22.10** **Samfélagið**
- 23.05** **Lestarklefinn**
- 00.00** **Fréttir**
- 00.05** **Næturútlit Rásar 1**

## Stöð 2 Bíó

- 11.55** **Step Up 6** Dans- og tónlistar-mynd frá 2019.
- 13.20** **Monster in Law**
- 15.00** **Superhero Movie**
- 16.25** **Step Up 6**
- 17.55** **Monster in Law**
- 19.35** **Superhero Movie**
- 21.00** **The Hunt**
- 22.25** **The Man Who Killed Hitler and Then the Bigfoot**
- 00.00** **A Rising Tide**
- 01.40** **The Hunt** Ævispennandi hrollvekja frá 2020.Tólf ókunnugir einstaklingar vakna í skógarrjóðri. Þeir vita ekki hverjir þeir eru eða hvernig þeir komust þangað.

## Stöð 2

- 07.55** **Heimsókn**
- 08.10** **The Mentalist**
- 09.05** **Bold and the Beautiful**
- 09.25** **Grey's Anatomy**
- 10.05** **Grand Designs. The Street**
- 10.55** **BBQ kóngurinn**
- 11.15** **Making It**
- 12.00** **Beauty Laid Bare**
- 12.35** **Neighbours**
- 12.55** **McDonald and Dodds** Léttur og stórgóður breskur sakamálaþáttur í tveimur hlutum sem fjallar um afar ólíkt rannsóknarlögreglu-teymi sem rannsakar flókin sakamál í hinum sögufræga bæ Bath.
- 14.25** **Shark Tank**
- 15.15** **DNA Family Secrets**
- 16.15** **Real Time With Bill Maher**
- 17.35** **Bold and the Beautiful**
- 18.00** **Neighbours**
- 18.26** **Veður**
- 18.30** **Fréttir Stöðvar 2**
- 18.50** **Sportpakinn**
- 18.55** **Fyrsta blikíð**
- 19.20** **The Masked Dancer**
- 20.30** **The Wedding Year** Snilldar-leg gamanmynd frá 2019. Hin 27 ára gamla Mara er haldin skuldbindingarföbiu sem reynir rækilega á þegar hún og nýi kærastinn hennar fara í sjö brúðkaup sama árið.
- 22.00** **Richard Jewell** Sannsöguleg mynd frá 2019 í leikstjórn Clint Eastwood. Bandaríski öryggisvörðurinn Richard Jewell drygir mikla hetju-dáð þegar hann bjargar þúsundum mannlífa frá sprengjutilræði á Sumar-ólympíuleikunum í Atlanta í Bandaríkjunum árið 1996. Hann er þó ranglega sakaður um það í fjölmiðlum að vera sjálfur hryðjuverkamaður-inn.
- 00.05** **The Hangover 3**
- 01.40** **The Mentalist**
- 02.25** **Grand Designs. The Street**
- 03.10** **McDonald and Dodds**

## Stöð 2 Sport

- 08.00** **HK - KA** Útsending frá leik í Olís deild karla.
- 09.25** **Seinni bylgjan - kvenna**
- 10.25** **Breiðablik - Osijek**
- 12.05** **Breiðablik - KÍ Klaksvík** Útsending frá leik í Meistara-deild Evrópu kvenna.
- 13.45** **Valur - Selfoss** Útsending frá leik í Pepsi Max deild kvenna.
- 15.25** **HK - KA**
- 16.55** **Seinni bylgjan - kvenna**
- 17.55** **Seinni bylgjan - karla**
- 19.15** **Afturelding - Stjarnan** Útsending frá leik í Olís deild karla.
- 21.10** **Seinni bylgjan - karla**
- 22.25** **Stjarnan - FH** Útsending frá leik í Pepsi Max deild karla.
- 00.05** **Meistarakeppni karla. Valur - Haukar**

## Stöð 2 Sport 2

- 08.15** **Buffalo Bills - Pittsburgh Steelers**
- 10.45** **Barcelona - Bayern**
- 12.25** **Slovan Bratislava - FCK**
- 14.05** **Kansas City Chiefs - Cleveland Browns**
- 16.35** **Kristianstad - Linköping**
- 18.15** **Spartak Moskva - Legia Varsjá**
- 19.55** **Dinamo Zagreb - West Ham**
- 21.35** **Birmingham - Derby**
- 23.15** **Nottingham Forest - Cardiff**





blómavali

# FYRIR ÞIG

## 25% afsláttur

af öllum pottaplöntum

28%

### Hausterikur 3 stk.

3 stk. að eigin vali.

**1.299** kr

~~1.797~~ kr

Hausterikur 1 stk. **599** kr



25%

### Skrúfdreki 19 cm pottur.

11328154

**3.593** kr

~~4.790~~ kr



25%

### Tradescantia Albiflora

13 cm pottur.

11623840

**1.943** kr

~~2.590~~ kr



### Nýtt í Blómavali

Margir litir og gerðir

33%

### Caladium Bicolor Hybrid

11 cm pottur.

**1.990** kr

~~2.990~~ kr



26%

### Orkidea

12 cm pottur.

11325000

**1.990** kr

~~2.690~~ kr



52%

### Benjamín- fíkus

11.5 cm pottur.

11308329

**949** kr

~~1.990~~ kr



30%

### Kölluflekka

13 cm pottur.

11328400

**2.990** kr

~~4.279~~ kr



32%

### Ástareldur

10,5 pottur.

11328305

**999** kr

~~1.490~~ kr



25%

### Jukka

19 cm pottur.

11261449

**3.592** kr

~~4.790~~ kr



## Haustlaukarnir eru komnir

Loforð um litríkt vor

Crocus blandaðir litir, 50 stk.  
Crocus Grand Maitre, 50 stk.  
Crocus Jeanne d'Arc, 50 stk.  
Páskalliljur magnpakkning, 20 stk.  
Páskalliljur Harlequin Mixed, 20 stk.  
Tulipa Apeldoorn Red, 50 stk.  
Tulipa Apeldoorn Elite Red & Yellow, 50 stk.  
Tulipa Golden Oxford Yellow, 50 stk.  
Tulipa Peacock, 50 stk.  
Tulipa Purissima, 50 stk.  
Tulipa Red Riding Hood, 50 stk.

Magnpakkning

**1.990** kr/pk



Pottaplöntur  
**NÝ SENDING  
VIKULEGA**



# Tískuvikan í New York



Tískubloggarinn Malvika Sheth í kjól frá Nanushka og skóm frá Jeffrey Campbell.

Tískuvikunni í New York lauk síðastliðinn sunnudag, en hún fer fram tvisvar á ári, í september og febrúar. Vikan er ein af fjórum stærstu tískuvíkunum, ásamt þeim í London, París og Milánó. Christian Siriano, Brandon Maxwell og Gabriela Hearst voru meðal þeirra sem sýndu línur sínar fyrir næsta sumar.

steingerdur@frettabladid.is

New York Fashion Week sneri loks aftur í sinni hefðbundnu mynd en heimsfaraldurinn olli því að flestar sýningarnar fóru fram netleiðis síðasta árið. Þó voru nokkrir hönnuðir sem kusu að fara þá leið aftur í ár. Þess var krafist að allir gestir tískuvikunnar væru bólusettir. Vikunni lauk með sýningu Tom Ford, en ofurfyrirsætan Gigi Hadid gekk pallana á henni. ■



Gestur mætir á sýningu Collina Strada.



Söng- og leikkonan Hailee Steinfeld í setti frá Thom Browne.



Mary Leest á leið á sýningu Staud síðasta mánudag.



Leikkonan Lucy Hale í kjól frá Jason Wu.



Systurnar Nicky og Paris Hilton, báðar í kjólum frá fatamerkinu Monse.



Victoria Barbara í hvítum kjól frá Khaite.

FRÉTTABLAÐIÐ/  
GETTY



Aimee Song í dragt frá Jason Wu á leið á sýningu hönnuðarins.



# Kjördæmaflakk á vængjum tónlistarinnar

Jafnaðarstuðmaðurinn Jakob Frímann Magnússon fann sinn týnda Alþýðuflokk í Flokki fólksins og sem oddviti flokksins leggur hann nú í yfirreið um Norðausturkjördæmi þar sem hann ætlar að leggja við hlustir og greina tóninn í kjösendum við slaghórpuna á hverjum viðkomustað.

toti@frettabladid.is

Jakob Frímann Magnússon, oddviti Flokks fólksins í Norðausturkjördæmi, verður á ferðinni um víðfeðmt kjördæmið á næsti dögum og efnir til samræðu við kjösendur í tali og tónum enda slagharpa á hverjum viðkomustað.

„Þetta verða tvö til þrjú gigg á dag og bara verið að bjóða fólki að stiga á svið með Stuðmanni og taka þátt í að skapa framtíðarmúsík sem því er hugnanleg,“ segir Jakob um stuttan tónatúrinn sem hann kennir við kaffisþjall, klatta, kátínu umhverfis flygilinn í 80 mínútur.

„Þetta er spurningin um hvers konar samfélagi fólk vill búa í og ég ætla bara að hlusta eftir því og við ætlum að fanga kjarna hvernar hugmyndar í einhvers konar vígorð, slagorð, viðlag.

Það er verið að leika sér með orð og tóna og hlusta eftir væntingum þátttakenda á hverjum fundi,“ segir Jakob sem slær fyrstu tónana í Sildarminjasafninu á Siglufirði á sunnudaginn klukkan 14 og að Hofi á Akureyri klukkan 17 sama dag.

„Þetta er lagasmiðja með aðeins öðruvísi lögum en menn smíða við Austurvöll en vonandi ekkert síðri lykiláherslum. Ég hlakka mikið til þess að hitta fólk fyrir með þessum afslappaða og opna hætti.“

## Umboðsmaður fólksins

Jakob segir að tala megi um nýstárlega tilraun til þess að teikna upp tíðnisvið í tónmáli. „Taka síðan spjall. Hlusta og svara og eiga samræður um brýnustu mál samtímans og samfélaganna. Ekki síst á þessum stöðum. Þarna er stórt svæði undir. Stórt kjördæmi. Norðaustrið.

Þetta eru Siglufjörður, Dalvík, Akureyri, Húsavík, Egilsstaðir og firðirnir allir sem þarna eru að hitta fyrir þann mann sem býðst til að gerast umboðsmaður þessa stóra svæðis,“ segir Jakob með vísan til reynslu og fyrri starfa. „Sá býr að töluverðri umboðsmannsreynslu og er að bjóða krafta sína til þess að



## Stigið á svið með Stuðmanni

### Sunnudagur 19. september

- Sildarminjasafnið, Siglufirði, 14.00
- Hof, Akureyri, 17.00
- Gísli, Eiríkur og Helgi, Dalvík, 20.00

### Mánudagur 20. september

- Hildibrand Hótel, Neskaupstað, 17.30
- Tónlistamiðstöð Austurlands, Eskifirði, 20.30

### Þriðjudagur 21. september

- Valaskjálf, Egilsstöðum, 20.30

Fleiri fundir verða kynntir um helgina.

fínstillta og bæta það sem að betur mætti fara.“

## Tilbrigði við stef

Jakob er vitaskuld vanari tónleikaferðum með hópi en að þessu sinni spilar hann pólitískt sóló. Einn á sviðinu með flygilinn. „Við tökum samtalið með fólkinu og komum því síðan í loftið. Komum því áleiðis hvað það er sem brennur á fólki á öllum aldri,“ segir Jakob og áréttar að lykilboðskapur Flokks fólksins sé vitaskuld kjarninn í þessu.

„Það að fátækt og tómur ísskápar eru engan veginn sambodnir því auðuga samfélagi sem við búum

í. Síðan eru tilbrigði við það stef í öllum helstu málaflokkum. Jöfnuður landsbyggðarfólks við þéttbýliskjarnann á suðvesturhorninu. Hann þarf að laga og fullt af gömlum uppsöfnuðum misskilningi og vitleysu sem þarf að má út.

## Fínstilling þingsins

Og allt er þetta spurning um fínstillingar og að geta talað fólk saman um hlutina inni á þinginu,“ segir Jakob og nefnir meðal annars samgöngumál, heilbrigðiskerfið og mikilvægi þess að afnema skerðingar á öryrkja, eldri borgara og námsfólk sem vill reyna að drýgja framfærslu sína.“

Jakob er ekki alveg ókunnugur þingstörfum en hann tók sæti sem varamaður 2004 fyrir Samfylkinguna en pólitískar rætur hans liggja dýpra í Alþýðuflokknum sáluga.

„Ég áttaði mig á því að á lífsleiðinni nær maður ekki árangri með því að skamma fólk eða litillækka og gera hróp að fólki. Allra sist þeim sem eru kjörnir fulltrúar. Þú verður að tala við þau mannamál og kurteislega og fá þau með þér. Þetta eru sannindi sem ég myndi gjarnan vilja deila með öllum sem eru að reyna að ná fram fínstillingu á flóknu samfélagskerfi,“ segir stuðmaðurinn sem fann gamla taktinn hjá Flokki fólksins.

## Ísland í A-flokk

„Ég týndi gamla Alþýðuflokknum mínum. Hann gufaði upp og ég fann hann aftur þegar ég var boðinn í heimsókn á skrifstofu Flokks fólksins. Meira segja gamla starfsfólkið af Alþýðuflokksskrifstofunni blasti við mér þar og þegar Inga Sæland, sem ég kalla hjartadrottninguna úr Fjallabyggð, var búin að heilla mig með blaðlausri þrumuræðu úr ræðustól Alþingis á eldhúsdeginum þá í rauninni þurfti hún enga slíka ræðu til þess að sannfæra mig um að hennar lykilmál, það að útrýma fátækt í einu auðugasta samfélagi heims, væri brýnt og brennandi,“ segir Jakob og hverfur aftur til kosningabaráttunnar 1991 þegar Alþýðuflokkurinn keyrði á slagorðinu Ísland í A-flokk.

„Nú er ég með sambærilega tilfinningu fyrir því að við erum í A-flokki meðal þjóða að flestu leyti nema því sem viðvikur nauð og fátæktargildru sem þúsundir og tugþúsundir eru hnepttir í á hinu, skulum við segja, í hinu brokkgenga hagkerfi Íslands.

Við vitum að 260 þúsund kallinn dugar fyrri húsaleigu en ekki dýrustu matarkörfu í heimi. Þess vegna er þetta forgangsmál og lykilmál Flokks fólksins og ef hann hlýtur brautargengi þá ætla ég allavegana ekki að láta mitt eftir liggja við það að þetta verði klárað.“ ■

Oddvitinn Jakob Frímann verður á ferð um Norðausturkjördæmi næstu daga og ætlar að funda með kjösendum við flygilinn og freista þess að laða fram tóninn í helstu málum sem á þeim brenna.

FRÉTTABLAÐIÐ/  
SIGTRYGGUR ARI

# Þórhallur hitaði óvænt upp fyrir Frank Hvam

toti@frettabladid.is

Íslenskir uppistandsgrínarar slógu um sig á ensku um helgina, þegar þeir gerðu stormandi lukku á því sem hermt er að hafi verið fyrsta alvöru uppistandið í Færeyjum.

„Þetta bara sló í gegn og var mjög skemmtilegt,“ segir grínarinn Þórhallur Þórhallsson, sem var í hópi íslenskra grínista sem gerðu strandhögg í Færeyjum að undirlagi Dávs í Dali, færeysks kollega sem hefur verið að troða upp í Reykjavík.

„Honum datt í hug að það gæti verið sniðugt að vera með uppistand í Færeyjum og við fórum til Þórshafnar og urðum fyrst til að vera með uppistand á ensku í Færeyjum. Þannig að við vissum ekkert hvort fólk myndi yfirhöfuð mæta eða hefði einhvern áhuga á þessu, en við vorum með þrjár fullar sýningar þannig að þetta gekk mjög vel.“

Þórhallur og Eggert Smári, félagi hans, ákváðu síðan að nýta ferðina með því að taka nokkra daga í Kaup-



Hressir Færeyjaflipparar. Donal Vaughn, Dávar í Dali, Þórhallur, Eggert Smári, Astrid Gullborgardóttir og Huw Coverdale Jones í fremstu viginu. MYND/ABSEND

mannahöfn og freista þess að troða þar upp. „Við vissum ekkert hvort við myndum komast á svið eða ekki og leituðum bara að svokölluðum „open mike“ kvöldum.“

Þeim var bent á að fara á Comedy

Zoo, sem reyndist þegar á hólminn var komið vera stærsti uppistandsklúbburinn í Danmörku. „Við mættum þangað og spurðum eigandann hvort það væri nokkur séns á að við tveir fengjum að hoppa upp á svið.“

Sá taldi að það ætti að vera í lagi og Þórhallur endaði óvænt með hljóðnemann fyrir 160 manna sal. „Ég er sendur þarna á sviðið og á eftir mér er Frank Hvam,“ segir Þórhallur og hlær. „Bara stærsta grínstjarna Danmerkur. Þannig að það var eiginlega svolítið klikkað að hann skyldi hleypa okkur upp á svið.“

Frank er náttúrulega snillingur. Hann var á heimavelli þannig að það varð allt vitlaust þegar hann byrjaði. Alltaf góður,“ segir Þórhallur, sem náði að kasta kveðju á Klovns-stjórnum baksviðs áður en hann fór á svið að gera grín að gestgjöfunum, Dönum, og dönskukennslu í íslenskum skólum. „Þeir tóku vel í það.“

Heimkomnir halda þeir félagar áfram að skemmta, en á sunnudagskvöld heldur Þórhallur áfram að hita upp. Núna á Spot í Kópavogi fyrir

kanadíska grínistann Mark Hughes. „Hann var valinn fyndnasti grínistinn í Vancouver. Þetta er strákur sem var í mikilli neyslu og talar mikið um það að hann var í fangelsi en er búinn að vera edrú núna í einhver fimmtán ár, þannig að hann hefur frá ýmsu að segja.

Eggert Smári er að skipuleggja þetta og honum fannst viðeigandi að fyndnasti maður Íslands á önefndu ári myndi skemmta með honum,“ segir Þórhallur og hlær. „Þannig að þema kvöldsins er svona svolítið fyndnasti maður Vancouver og fyndnasti maður Íslands.“

Skemmtunin á Spot hefst klukkan 21 á sunnudagskvöld og miðar eru seldir á thesecretcellar.is en heimasíðan er opin þótt búið sé að loka Secret Cellar, sem var lengi varnarþing íslenskra uppistandsgrínara. ■



NÁÐU TIL  
FJÖLDANS!

Fréttablaðið er mest lesna dagblað landsins.\*  
Á höfuðborgarsvæðinu, þar sem Fréttablaðinu  
er dreift í heimahús, eru yfirburðirnir ótvíræðir.  
Hafðu samband og við aðstoðum þitt  
fyrirtæki við að ná til fjöldans.

Sími: 550 5050 – [soludeild@frettabladid.is](mailto:soludeild@frettabladid.is)

44%

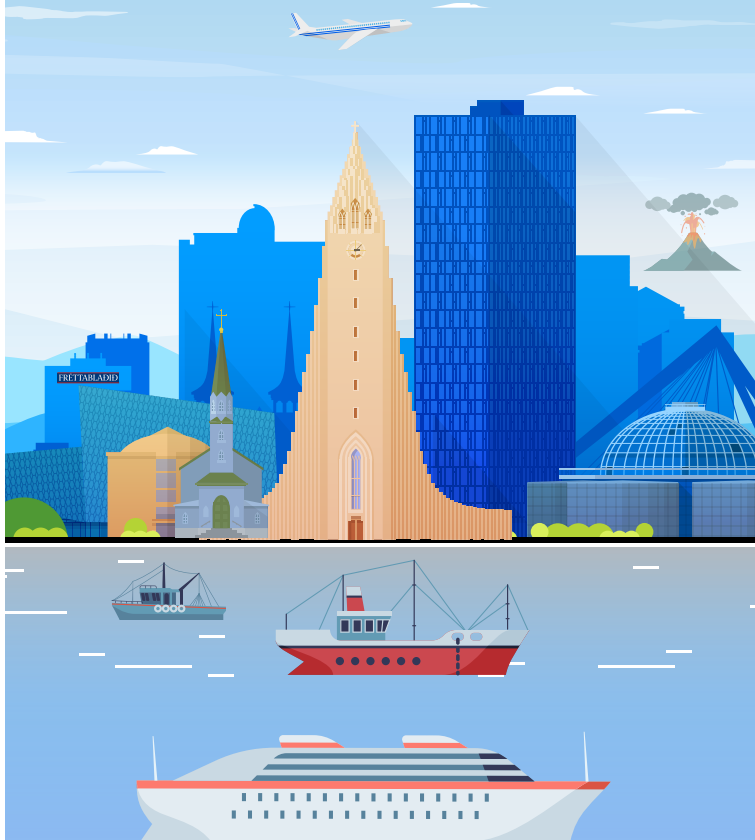
18-80 ára lesa Fréttablaðið  
daglega að meðaltali\*

49%

35-65 ára lesa Fréttablaðið  
daglega að meðaltali\*

68%

55-80 ára lesa Fréttablaðið  
daglega að meðaltali\*



\*Samkvæmt prentmælingum Gallup



Brynja Dögg og Heidi hafa alltaf verið mjög nánar. „Við erum yfirleitt bara á sömu blaðsíðu,“ segir Heidi en mæðgurnar eru hér með Kristínu Heiðu og hundinn Skúla sér til aðstoðar í höfuðstöðvunum.

FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

Fann föður sinn og fagnaði  
síðan með pompi og prakt

Mæðgurnar Heidi B. Heiðars og Brynja Dögg Heiðudóttir eru byrjaðar að selja iDesign-skipulagsvörurnar með Pompi og prakt eftir að hafa náð umboðinu með hæfilegri ýtni. Þær þurftu síðan að fresta opnun vefverslunarinnar um hálfan mánuð, þar sem Heidi fann föður sinn eftir áratuga leit.

toti@frettabladid.is

Eftir að hafa lent í kulnun þóttist Brynja Dögg Heiðudóttir hafa himin höndum tekið þegar hún kynntist skipulagsvörum frá iDesign þegar hún endurskipulagði allt heimilislífið.

Hún opnaði síðan í kjölfarið vefverslunina pompogprakt.is ásamt móður sinni, Heiðu B. Heiðars, eftir að þær mæðgur tryggðu sér umboðið fyrir iDesign á Íslandi af nokkru harðfylgi.

„Sko, dóttir mín er skipulagsfrík og þegar hún var að vinna sig út úr kulnuninni þá reif hún allt út úr öllum skápum og herbergjum og fór að skipuleggja allt upp á nýtt,“ segir Heidi.

„Hún óð svo af stað að kaupa vörur til þess að geta gert þetta vel,“ heldur Heidi áfram og lætur fljóta með að Brynja Dögg hafi þá rekið sig á að úrvalið væri takmarkað og dreift á margar búðir.

## 600 kílóa byrjun

„Þannig að við ákváðum bara að gera þetta sjálfar en vildum ekki flytja bara eitthvað inn af AliBaba eða einhverju þannig. Við vildum fá einhver gæði og byrjuðum að vinna í þeim hjá iDesign sem hanna allt fyrir skvisurnar þarna í Netflix-þáttunum Get Organized with The Home Edit.“

Heiða segir hafa verið á brattann að sækja þar sem smæð íslenska markaðarins heilli ekki slíkt risafyrirtæki. „Og við hömuðumst í þeim þangað til þau urðu svo þreytt á okkur að þau létu okkur bara fá umboðið. Við erum bara svona mæðgnateymi og það þótti svolítið krúttlegt. Þannig að þau bara gáfu sig og sögðu: Já, ókei, takið þetta þá.“

Sem þær og gerðu, Brynja Dögg dreif í að hanna vefsíðuna og pant-



Mæðgurnar horfa í skipulagsmálum til „skvisanna“ Joanna og Clea í Netflix-þáttunum Home Edit.

MYND/NETFLIX

”

Í sömu viku og við ætluðum að opna fyrirtækið fann ég pabba minn eftir 37 ára leit og ég var svo geðveik þegar það var allt að gerast að ég gat ekki hugsað um Pomp og prakt og hann á sama tíma.

anir byrjuðu að berast um leið og verslunin fór í loftið síðasta föstudag. „Við erum rosa ánægðar með móttökurnar. Fyrsta pöntunin okkar var sko tæp 600 kíló af vörum. Næsta pöntun er væntanleg núna á mánudaginn og við erum byrjaðar að leggja drög að þriðju pöntun, enda eru ýmsar vörur þarna hjá okkur sem eru algjörlega uppseldar.“

## Týndi pabbinn fundinn

Heiða og Brynja höfðu ætlað sér að opna Pomp og prakt hálfum mánuði fyrr, en þá gripu örlögin óvænt í taumana. „Í sömu viku og við ætluðum að opna fyrirtækið fann ég pabba minn eftir 37 ára leit og ég var svo geðveik þegar það var allt að gerast að ég gat ekki hugsað um Pomp og prakt og hann á sama tíma. Það er búíð að vera svolítið um að vera í hausnum á mér.“

Heiða segist, aðspurð, að sjálf-sögðu ekki vera söm eftir föðurfundinn. „Ég geng bara um bæinn brosandí út að eyrum. Ég veit hver ég er. Ég veit hvaðan ég kem og ég veit hver ég er.“

Heiða hlær þegar hún bendir á að hún hafi allt sitt líf búíð við það að fólki gangi að því sem gefnu, jafnvel áður en hún er spurð til nafns, að hún sé ekki íslensk.

„Og ég hef aldrei getað svarað þessu. En núna veit ég að ég er ítölsk. Þetta er geggjað. Við erum í sambandi á hverjum degi. Þetta er bara búíð að vera algjörlega magnað ævintýri.“

## Allt í drasli

Ítalskættaða vefverslunarkonan snýr sér síðan aftur að vöruúrvalinu hjá þeim mæðgum sem hún treystir sér til að mæla eindregið með, þótt hún hafi litla þörf fyrir að hólfa heimili sitt niður.

„Nei, hjá mér er allt í drasli. Nei, nei,“ segir hún og hlær. Ég hef verið svona frekar mínímalísk í mörg ár. Ég hef ekki svona gríðarlegan áhuga á þessari hlið heimilisins því ég er ekki með stóra fjölskyldu. Ég er bara ein. Þannig að ég er með allt þar sem ég vil hafa það.

Þetta er fyrir þá sem ekki vilja eyða miklum tíma í að leita að dóti og taka til og raða upp. Þá er þetta bara snilld. Eins og fyrir Brynju Dögg sem er að reka heimili, vinna fulla vinnu og skutla börnum á æfingar og Guð má vita hvað. Þá skiptir máli að hafa hlutina svolítið aðgengilega. Gamla góða ruslskúffan í eldhúsinu er ekkert endilega málið lengur.“ ■



  
NÓIR SÍRÍS

NÝTT

RISA  
EITT SETT

EITT  
SETT

RJÓMASÚKKULAFI MEÐ LAKKRÍSBITUM

150 g

Hið eina sanna **EITT SETT** nú með lakkrísbitum.  
Loksins nógu stórt sett til að deila - ef þú tímir!





Bakþankar



Jóhanna Vigdísar  
Guðmundsdóttir

Frelsið er yndislegt

Eftir að hafa tekið þátt í kosninga-  
baráttu í þriggja ára áhugavert að  
vera áhorfandi – og hafa frelsi til  
að hafa skoðanir. Einn kostur þess  
að standa fyrir utan er að taka kalt  
mat á málefni og frambjóðendur.  
Ég hef því velt töluvert fyrir  
mér hvað það er sem muni ráða  
atkvæði mínu. Heilinn segir að það  
verði málefni flokkanna. Tilfinn-  
ingarnar yta í þá átt að atkvæðið  
fari til frambjóðenda sem mér  
þykja samilega viðkunnalegir.  
Þegar í kjörklefann er komið held  
ég þó að ísköld skynsemin taki  
yfir. Þá skiptir ekki máli hversu  
mikið frambjóðendur brosa á aug-  
lýsingum, hvernig þeim gengur í  
kappræðum, hversu mikið hrátt  
hakk þeir borða eða hversu upp-  
blásin hneykslan þeirra er á keppi-  
nautunum.  
Mér var eitt sinn sagt að kjaft-  
æðisþröskuldur minn væri full  
lágur stilltur, ég hefði sem sagt litla  
þolinmæði fyrir vitleysu. Þessa  
dagana birtist þröskuldurinn  
gjarna þegar óraunsæir loforða-  
pakkar eru kynntir. Þá nota ég  
útilokunaraðferðina og kys við-  
komandi flokk af eyjunni.  
Nú þegar rétt rúm vika er í  
kosningar sveiflast ég á milli þess  
að hafa ekki hugmynd um hvað  
ég ætla að kjósa – og þess að vera  
algjörlega sannfærð um hvaða ein-  
stakling ég vilji sjá á stól forsætis-  
ráðherra. Eðli málsins samkvæmt  
ætti ég því að kjósa flokk við-  
komandi.  
Raunsæið mun í það minnsta  
ráða. Er hægt að uppfylla loforða-  
pakkann? Hvað kostar hann  
skattgreiðendur? Er flokkurinn  
stjórnþægur? Frelsið er nefnilega  
yndislegt, og ég geri það sem ég  
vil. ■

FRÉTTA  
VAKTIN



FRÉTTAVAKTIN

Fréttaumfjöllun fyrir alla  
kl. 18.30 á virkum dögum

Fréttaumfjöllun fyrir alla  
í opinni dagskrá á virkum dögum  
á Hringbraut og frettabladid.is

  
HRINGBRAUT



LÝKUR Á MORGUN  
LAUGARDAG 18. SEPTEMBER

RÝMUM FYRIR  
NÝJUM VÖRUM

Seljum í stuttan tíma eldri  
gerðir af rúmum og öðrum  
vörum með veglegum  
afslætti.

Við erum að taka inn mikið magn af nýjum  
vörum og rýmum til með því að selja eldri  
gerðir og sýningareintök með veglegum  
afslætti.

RÝMINGARSALA

ALLT  
AÐ 70%

AFSLÁTTUR

EKKI MISSA AF ÞESSU!

|                                     |                                     |                                  |                                                                   |                                                                                       |
|-------------------------------------|-------------------------------------|----------------------------------|-------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| FAXAFENI 5<br>Reykjavík<br>588 8477 | DALSBRAUT 1<br>Akureyri<br>588 1100 | SKEIDI 1<br>Ísafirði<br>456 4566 | AFGREIÐSLUTÍMI<br>Mán.–fös. 11–18   Lau. 11–16<br>www.betrabak.is |  |
|-------------------------------------|-------------------------------------|----------------------------------|-------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|